

edirne

OCAK-ŞUBAT-MART 2007 SAYI 20 2007-1

Edirne Kahramanları ve Şehitlikleri

Yerel Tarihi
Aydınlatan Girişim:
Yerel Tarih Grubu

Pirincin Diyarı
İpsala

Nehirlerin ve
Köprülerin Ressamı:
Tayyip Yılmaz

Anıtkent'in Anıtsal
Yapısı Eski Cami

Türkiye'nin Hazır Çimi İpsala'dan

Edirne İpsala'daki Çiftliğimizde profesyonelle üretilen ve hasat edilen, tamamen toprakta yetişen, yoğun, güçlü kökleriyle yaşayan canlı ve yemyeşil doğal bir halidir.

Doğanın yemyeşil çözüm rehberi

Yılın on iki ayı boyunca birkaç saat içinde bahçenize parkınıza veya sahanıza serilen canlı ve yemyeşil doğal bir halidir.

eos rod
touch of nature

gaia sod
TOUCH OF NATURE

Şehit Muhtar Cad. No:17 K:6 Taksim / İstanbul Tel: 0212 235 59 53 - 54 Fax: 0212 250 32 09

www.turkcim.com turkcim@turkcim.com

- 4 Edirneli Kuruluşlardan Sınır Ötesi İşbirliğine Katkı
- 6 Yayınlarında Edirne
- 8 Edirne Fuarından Fuara Koşuyor
- 10 Rumeli Türküleri Unutulmayaçak Hüllya Özyadınlık
- 12 M. Niyazi Akıncıoğlu ve 'Edirne' Şiiri Esat Can
- 14 Edirne Yerel Tarih Grubu Yerel Tarihle Işık Tutuyor
- 16 Edirne Kahramanları ve Şehitlikleri Oral Öner-Zeki Kar
- 20 İlçelerimiz; Pirincin Diyanı İpsala Zeki Kar
- 24 Edirne Sarayı; Yükselişten Kayboluşa Tülay Çağlarlar
- 26 Anıt Kent'in Anıtsal Yapısı; Eski Cami Behiç Günalan
- 28 Nehirlere ve Köprülere Aşık Edirne Ressamı; Tayyip Yılmaz
- 30 Tarihin Peşinde, Suyun İzinde Bülent Bacı

EDİRNE İL ÖZEL İDARESİ TARAFINDAN YAYIMLANMIŞTIR

İmtyaz Sahibi:

Nesret Miroğlu, Edirne Valisi
Sarımlıoğlu Yaza İhsan Müdürlüğü
Abdulcadir Yavaşoğlu, Vali Yardımcısı
Yayın Yönetmeni: Hüllya Özyadınlık
Editör: Zeki Kar
Basıldığı Yer: Pirinçtaş (0216) 365 32 70
Yapım: Konum Design: (0216) 455 98 97
Edirne Valiliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Tel+Faks: (0284) 213 24 07

Şansız başarıya ulaştırın yol; birliklilik-süreklilik Road to success; collaboration and continuity

Implementations we initiated for Edirne to receive the deserved position in World tourism have become the most effective part of our works. Our participation in domestic and foreign international fairs became the most influential methods to reach wider masses from both presentations and presentation materials.

We use the benefits we have in tourism more effectively in an increasing manner every year. We are aware that our city, region and our country shall have great future with their tourism assets. Implementations which will transform our chance to success shall survive with collaboration and continuity. From that point of view it is unavoidable that people of Edirne must be the subject of its own presentation.

Steps we take for the purpose of presenting Edirne in every platform can succeed with the quality minded and participative approach of our tourism sector. Edirne, with its history, nature, sea, geographical position neighbor to Europe, can establish its future with this understanding in which it will reflect its potential to life standards. Opportunity that the geography we live in presents us should be transformed to progress with the urge it has of becoming regions' tourism center.

Edirne'nin Dünya turizmindedeki hak ettiği konumu kazanması için giriştiğimiz uygulamalar, son birkaç aydaki çalışmalarımızın en çok yankılanan kısmını oluşturdu. Yurt içi ve yurt dışındaki uluslararası fuar katılımlarımız, gerek prezentasyonlar gerekse tanıtım materyalleri bakımından, giderek daha geniş kitlelere ulaşmanın etkili yöntemleri oldu.

Turizmde sahip olduğumuz avantajları, her yıl artan bir güçle kullanıyoruz. İlimizin, bölgemizin, ülkemizin turizm değerleriyle yükselen bir geleceği olacağını biliyoruz. Şansız başarıya dönüştürülecek uygulamalar, birliklilik ve süreklilikle hayat bulacaktır. Bu açıdan Edirnelinin kendi tanıtımının öznesi olması kaçınılmazdır.

Edirne'yi her platformda tanıtmak hedefleye attığımız adımlar, turizm sektörümüzün kalite bilinci ve katılımı yaklaşımıyla sonuca varabilir. Tarihi, doğası, denizi, Avrupa'ya komşu coğrafisi konumuyla Edirne, potansiyelini hayat standartlarına yansıttığı geleceğini bu anlayışla kurabilir. Üzerinde bulunduğu coğrafyanın bize tanıdığı fırsat, bölgenin turizm merkezi olma yolunda kazandığı ivme ile atılma dönüşmeli.

Nesret Miroğlu
Edirne Valisi
Governor of Edirne

Dolmen ve menhirler kurtarılacak

İL GENEL MECLİSİ Edirne'nin önemli kültür varlıklarından dolmen ve menhirlerin bakımını yaparak turizme açılması için ödenek ayırma kararı aldı. Turizm ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonu'nun raporu şubat ayında oybirliğiyle kabul edildi ve gereken çalışmaların yapılması için İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne kaynak aktarılmasına karar verildi. Çalışma kapsamında Lalapaşa ilçesindeki tarihöncesi eski çarılara ait dolmen ve menhirlerin çevre düzenlemesi yapılarak, yönlendirme levhaları yerleştirilerek ve rehberlik için personel görevlendirilecek.

Amatör spora tesis ve malzeme desteği

Edirne'de geçen yıl gerçekleştirilen spor faaliyetleri ve yatırımları, şubat ayında düzenlenen toplantıda değerlendirildi. Başarılı sporcuların ödüllendirildiği toplantıda, amatör spor kulüplerine de malzeme yardımı yapıldı.

2006 yılındaki spor faaliyetleri ve yatırımlarının değerlendirildiği toplantıda, Vali Nusret Miroğlu, Milletvekili Necdet Budak, İl Genel Meclis Başkanı Yusuf Açı, Gençlik ve Spor İl Müdürü Emin Küçük, Edirne'deki amatör spor kulübü temsilcileri ve sporculara bir araya geldi. Ekrem Demiray Spor Salonu'ndaki buluşmada, 30 amatör spor kulübüne esofman, çanta, top ve yağmurluktan oluşan malzeme yardımı yapıldı. Türkiye çapında çeşitli branşlarda derece elde eden sporculara ödül verilmesinin ardından, kentteki spor yatırımları ve faaliyetlerin değerlendirilmesi yapıldı.

Gençlik ve Spor İl Müdürü Emin Küçük, toplam tutarı 1 milyon 332 bin YTL olan 2006 yılı yatırımlarıyla ilgili bilgileri, projeksiyon ekrânına verdi. Edirne Milletvekili Necdet Budak, spor faaliyetlerini özel olarak takip ettiklerini belirterek, istatistiklere göre Edirne'nin spor tesislerinde en çok destek alan il olduğunu açıkladı.

Edirne'nin futbol dışındaki branşlarda da başarılı sonuçlar aldığına değinen Vali Nusret Miroğlu ise, bu sonuçların, kendilerini spora daha çok destek vermeye yönlendirdiğini söyledi.

KÖYDES Projesi'nde yüzde 100 başarı

EDİRNE, 2006 KÖYDES Projesi çalışmalarını tümüyle hayata geçiren illerden biri oldu. Proje yürüten Köylere Hizmet Götürme Birliği yöneticisi olan kaymakamlarla, İl Özel İdaresi birim müdürleri şubat ayında bir değerlendirme toplantısı yaptı. İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Vali Yardımcısı İlhami Doğan'ın başkanlığı yaptığı toplantıda, 2006'da Edirne'ye 12,9 milyon YTL ödenek ayrıldığı ve KÖYDES Projesi uygulamalarının yüzde 100'ünün gerçekleştirildiği ifade edildi. Toplantıda 2007 yılı yatırımlarının planlanması üzerinde de çalışıldı.

Yerel Meclislerin dostluk ve işbirliği adımı

AVRUPA Birliği ve Dış İlişkiler Komisyonu'nun sımdaki komu illerle işbirliğini geliştirilmesine yönelik rapuru Edirne İl Genel Meclisi tarafından onaylandı.

Rapor, Bulgaristan ve Yunanistan'daki komu illerin yerel meclisleriyle ekonomik, kültürel ve sportif işbirliği oluşturulmasını amaçlıyor.

Meclisin şubat ayı toplantısına sunulan rapora birlikte, sınır illeri arasında yürütülen dostluk ve işbirliği adimlarına yeni projeler eklenecek. Sınır bölgelerinde ekonomi, kültürel ve sosyal çalışmaların destekleme kararı uyarınca, varolan işbirliği alanları daha da geliştirilecek. Bu doğrultuda, nisan ayında Edirne'de düzenlenecek toplantıya, Bulgaristan'ın Yambol, Yunanistan'ın Evros valilikleri ile yerel meclisleri katılacak.

Paşakapısı ihtisamlı günlerine geri döndü

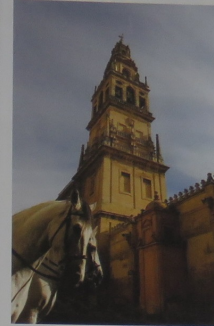
TARİHİ Paşakapısı, Edirne Hükümet Konuğu Çevre Düzenlemesi Projesi'nin hayata geçmesinin ardından, ihtisamlı günlerine geri döndü. Vilayet binasının çevre duvarlarıyla çevrildiği ve giriş-çıkış yeniden düzenlendiği çalışmada, Tarihi Paşakapısı da vilayetin ana giriş kapısı olarak işlevlendirildi. Vilayet giriş; yeni düzenlemelerle, Deveçihan, vilayet köşkeri, Paşakapısı ve lale bahçesiyle tarihsel bir bütünlük kazanmış oldu.

Almanya'da Edirne Fotoğrafçı Sergisi

GAZETECİ ve fotoğraf sanatçısı Behiç Günalan'ın, Almanya'nın Lörrach şehrinde açtığı Edirne Fotoğrafları Sergisi, Alman fotoğrafseverlerden büyük ilgi gördü.

Şubat ayında açılan sergide, Edirne'nin tarihi eserlerini konu alan fotoğrafların sergilenen Günalan, Edirne'nin dinler ve kültürler şehri olduğunu anlatmaya çalıştığını ifade etti. 40 fotoğrafın yer aldığı sergiye gizen Almanların fotoğrafları beğendiğini, kafalarındaki Edirne ve Türkiye imajını değiştirerek en kısa zamanda Edirne'yi ziyaret etmek istediklerini söyledi. (Alta sergilenen fotoğrafların 'Kemancı Kız')

Edirne'de 'Endülüş Rüzgarı' esti

EDİRNE'de kültürlerarası diyalog amacıyla, 'Edirne'de Endülüş Rüzgarı' adıyla etkinlik düzenlendi. Deveçihan Kültür Merkezi'nde şubat ayında yapılan etkinlikte, İspanyadaki İslam etkisini konu alan sempozyumun yanı sıra konser ve sergi açılışı da yapıldı.

Sempozyumdaki konuşmalarda, kültürlerarası diyalogun barışa olan katkılarında dikkat çekildi.

Etkinlikte, fotoğraf sanatçısı Enver Şengül'ün İspanya'daki fotoğrafçı arkadaşları'nın oluşturduğu 'Endülüş' konulu bir projeksiyon gösterisi ve fotoğraf sergisinin açılışı yapıldı.

Trakya imar planını tartışıyor

Trakya Kalkınma Birliği (TRAKAB), Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illerini kapsayan, 1/25.000 ölçekli İl Çevre Düzeni planlarıyla ilgili geniş katılımlı bilgilendirme toplantılarını düzenledi.

Mart ayında Havsa, Uzunköprü, Meriç, Ipsala, Lalapaşa ve Söğütözü ilçelerinde yapılan toplantıların ardından düzenlenen Kırklareli bilgilendirme toplantısına, TRAKAB Başkanı Edirne Valisi Nusret Miroğlu ve Kırklareli Valisi Hüseyin Avni Coş, Belediye Başkanları, İl Özel İdaresi Genel Sekreterleri, Kaymakamlar, İl Genel Meclis Üyeleri, Belediye Meclis Üyeleri, İl Müdürlükleri, Askeri yetkililer, Sivil Toplum Kuruluşları, Sanayiciler, Esnafılar, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Meslek Odaları ve diğer kurum ve kuruluşlardan yetkililer katıldı.

Toplantıda çalışmalar hakkında katılımcılara detaylı bilgiler verilirken, yapılacak planların asıl üreticisi ve sahibinin halk olacağı vurgulandı. Bilgilendirme toplantısında sunum yapan İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi (İMP) yetkilileri, bölgede yapılacak 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planlarının geniş katılımlı toplantılarla şekilleneceğini ve yıl sonuna kadar İl Genel Meclislerince ve ilgili Belediye Meclislerinin onayına sunulacağını belirtti.

Saros, turizm bölgesi oldu

KEŞAN'da yapılan 'Saros Körfezi ve Turizm' konulu panelde, bölgenin turizm merkezi ilan edilmesiyne ilgili gelişmeler hakkında bilgi verildi. Milletvekilleri, kamu ve yerel yöneticilerle, Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinin katıldığı toplantıda, bölgenin turizm değerleri açısından taşıdığı öneme dikkat çekildi.

Mart ayında yapılan toplantıda Keşan Kaymakamı Abdulkadir Karataş, bölgenin turizm merkezi kapsamına alınmasıyla daha da değer kazanacağını dile getirdi.

Edirne Milletvekili Necdet Budak, hükümetin bölgede yaptığı yatırımlar hakkında bilgi verdi. Kültür ve Turizm Bakanlığının imar ve şehir planları, Saros'un turizm merkezi olmasıyla bölgenin kaderinin ve çevresinin değiştiğini vurguladı.

Saros'un geleceğine ilişkin planlarda birlikte hareket edilmesi gerektiğini ifade eden Vali Nusret Miroğlu da, "Saros bizim en kıymetli mirasımız; ona sahip çıkalm" diyerek, bölge planlarının öneminde dikkat çekti.

Edirneli Kuruluşlardan Sınır Ötesi İşbirliğine Katkı

Türkiye ile Bulgaristan arasındaki Sınırötesi İşbirliği programı kapsamında, Edirneli kuruluşların toplam 185 Avro hibe alması hak kazanmış 5 projesi gerçekleşiyor. Edirneli sivil toplum kuruluşları, sınır ötesi etki yaratması hedeflenen projelerle, iki ülke arasındaki işbirliğine katkı sağlıyor...

EGİAD Girişimci Kursu

Türkiye-Bulgaristan Sınırötesi İşbirliği Programı Ortak Küçük Projeler Fonu'ndan hibe almaya hak kazanan projeler uygulamaya kondu. Edirne Valiliği Avrupa Birliği Esgüdüm Merkezi (ABEM)'nin yönettiği projeler, demokratik toplumun unsurlarının yeteneklerini artırmayı hedefliyor. Sınır ötesi etki yaratacak projelerin kabul edildiği programda, Edirne Genç İşadamları Derneği (EGİAD), Edirne Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği (EDESÖB), Edirne Roman Kültürünü Araştırma Derneği (EDROM), Anadolu Folklor Vakfı (AFV) ve Merkez İlköğretim Okulu'nun projeleri toplam 185 bin Avro hibe almaya hak kazandı.

EGİAD Turizme Elemen ve Girişimci Yetiştiriyor

Avrupa Birliği Orta ve Küçük Ölçekli Projeler kapsamında hibe almaya hak

kazanan kuruluşlardan Edirne Genç İşadamları Derneği (EGİAD), "Turizm Sektörünün Gelişimi İçin Ara Eleman ve Girişimci Yetiştirme" projesini hayata geçiriyor.

Derneğin, eleman eğitimi için başlattığı ücretsiz kurslarda 30 kursiyer teorik ve pratik eğitim alıyor. Toplam 60 saati bulan kurs programını tamamlayan gençlere sertifika veriliyor.

Edirne'nin geleceğini, tarımla birlikte turizmde olduğunu ifade eden EGİAD Başkanı Kadir Çakay, kurs programıyla ilgili; "Edirne, metrekareye düşen tarихi eser bakımından Venedik'ten sonra ikinci sırada yer alıyor, bu şansı çok dikkatli kullanmalıyız" diyor. Proje koordinatörü EGİAD Başkan Yardımcısı Hakan İnci de, kursa katılacak kişiler Turizm Meslek Lisesi mezunlarından seçtiklerini, kurs bitiminde verilecek sertifikamın iş başvurularında tercih edileceğini kaydediyor.

EGİAD, projenin diğer aşamında da turizme yatırım yapmak isteyen girişimcileri ediyor. 72 saat süren girişimci eğitimi sonunda, 35 kursiyere sertifika verilecek.

Türk ve Bulgar Esnafın İşbirliği

Türkiye-Bulgaristan Sınırötesi İşbirliği Ortak Küçük Projeler Fonu'ndan hibe alan beş projeden biri de Edirne Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği'ne ait. 'Sınır İllerinde Esnaf ve Sanatkarların Teşviki Projesi', esnaf ve sanatkarların sınır ötesi iletişimlerini artırmayı, bilgi paylaşımını sağlayarak işbirliğini geliştirmeyi amaçlıyor. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)'nin yürüttüğü projede, çalışma grubu oluşturulan EDESÖB yöneticileri, iki ülkenin ticaret mevzuatı hakkında esnafı bilgilendirecek.

Projeyle ilgili bilgi veren EDESÖB Başkanı Emin İnağ, "Sınır bölgesi esnaf ve sanatkarları arasında ticaretin artırılması ve bölgesel ekonomiye katkı sağlanması konusunda iyi bir ortaklık modeli geliştirmek istiyoruz" diye konuşuyor.

Proje kapsamında, iki ülke esnafının oluşturduğu çalışma gruplarıyla yer tabanı oluşturulacak, sınır ticaretiyle ilgili esnafın bilinçlendirilmesi için seminerler düzenlenecek ve internetin kullanımı sağlanacak.

Yoldaki Eviniz

AYŞEKADIN / EDİRNE

- ★ Markelerimizde sizin ve aracınızın her türlü ihtiyacını karşılayacak bol ürün çeşidi.
- ★ Evlere ve işyerlerine toptan akaryakıt ve madeni yağ servisi
- ★ Çiftçilere motorin alımı için vade olanaklı

EDİRNE
89. Yıl Cumhuriyet Lisesi karşısı
OPEF Akaryakıt İstasyonu Ayarlıada/Edirne
Tel: (0284) 225 11 83 Fax: (0284) 212 60 29
edirne@ozturklerpetrol.com.tr

Öz-türkler
PETROL

HASKÖY
Sütlüce kavşağı OPEF Akaryakıt İstasyonu
Hasköy/Havsa-Edirne
Tel: (0284) 376 44 08 Fax: (0284) 376 44 10
haskoy@ozturklerpetrol.com.tr

TEKİRDAĞ
108. Yıl Mahallesi, Çarşıya Yeni Sanayi karşısı
OPEF Akaryakıt İstasyonu Tekirdağ
Tel: (0282) 281 29 86 Fax: (0282) 280 52 12
tekirdag@ozturklerpetrol.com.tr

MURATLI
Karşıyaka Yolu Postak mevkii
OPEF Akaryakıt İstasyonu Muratlı/TEKİRDAĞ
Tel: (0282) 281 81 60 Fax: (0282) 281 58 53
muratli@ozturklerpetrol.com.tr

www.ozturklerpetrol.com.tr

ORAL ONUR'DAN 'BELGELERLE EDİRNE' Kent Tarihine Işık Tutan Belgeler

Yerel tarih araştırmacısı ve yazar Oral Onur, yıllardır titizlikle topladığı Edirne'ye ilgili belgeleri, Başbakanlık Arşivi'nden aldıklarıyla birleştirerek, yeni kitabında yayımladı.

Oral Onur, yıllardır topladığı belgeleri okurla paylaşmak, çeşitli arşivlerdeki belgeleri gün ışığına çıkarmak amacıyla hazırladığı kitabını geçen ay yayımladı. '16. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Belgelerle Edirne' adını taşıyan kitap, Edirne'nin tarihine ilişkin, yeterince aydınlanmamış kimi ayrıntılara ışık tutuyor.

Edirne Valiliği'nin de yayımlanmasına destek olduğu kitapta; eğitim, yaşam, askerî, diplomasi ve sivil yaşam konularında, Edirne'deki gelişmelere ait yazışmalara yer veriliyor. Aslı, Arap harfleriyle Osmanlıca olan belgelerin çevirileri, asılların fotokopileri, fotoğraflar ve haritalar eşliğinde okura sunuluyor.

Kitapta; '1829 Osmanlı-Rus Savaşı'na Ait Bir Rus Anıtı', 'Edirne Şehrinin Fransızca İlk Planı', 'Trenin Edirne'ye İlk Gelişi', 'Edirne'de İlk Tramvay', 'Pierre Loti'nin Edirne Ziyareti', 'Avusturya Rahibe Okulu' ile ilgili dikkat çekici belgeler bulunuyor.

GÜNGÖR MAZLUM'UN TARİHİ ROMANI: Suskun Güvercin

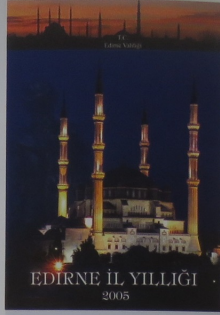
Eski belediye başkanı ve Edirne Yerel Tarih Grubu Koordinatörü Güngör Mazlum, kaleme aldığı 'Suskun Güvercin' adlı romanında Edirne'nin tarihsel kimliğini ön plana çıkarıyor.

Çeşitli ülkelerin, tarihsel roman dizileriyle turizme yönelik ilgiyi yakalamasından yola çıkarak, bir edebiyat denemesine girişen Güngör Mazlum, Edirne'nin tarihsel kimliğini ön plana çıkararak bir romanla çıkıyor okurun karşısına. Mazlum, romanında, 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başlarında yaşanan kimi olayları konu alıyor.

Yazar, Lozan Mübadelesi'nden önce, Edirne, İstanbul ve Selanik eşkenine yazılan olayları belgelere dayanarak anlatırken, Türkler ve Rumların kardeşçe bir arada yaşadığı bu kentlerin tarihsel, kültürel ve ekonomik yönlerini ele alıyor.

Mazlum romanında, imparatorluğun çöküş sürecinde, savasların, yangınların, çete baskınlarının yaşandığı günlerde, Edirneli bir genç kızın aşkının hüznünü öyküsünü anlatıyor.

Edirne İl Yıllığı

İletişim araçlarının oldukça geliştiği günümüzde, kentler hakkında derli toplu bilgi kaynakları olan yıllıklara gösterilen ilgi azalmadı. Edirne Valiliği'nin 32 yıl aradan sonra yayımladığı 'Edirne İl Yıllığı, Adan Z'ye Edirne ile ilgili tüm bilgileri kapsayan bir başvuru kaynağı.

Vali Yardımcısı Abdülkadir Yazıcı başkanlığında, çeşitli konularda uzmanlardan oluşan yıllık komitesinin çalışmasıyla hazırlanan 504 sayfa kitapta, 2005 yılı sonu itibarıyla ilin tarihi, kültürel değerleri, ekonomik verilerine ilişkin güncel bilgilere yer veriliyor.

İlin tarihi, coğrafya, ekonomi, tarım, hayvancılık, ticaret, turizm, eğitim, sağlık, sosyo-kültürel yaşam, nüfus yapısı gibi alanlardaki bilgilerini istatistik verilerle aktaran yıllık, fotoğraf, harita ve grafiklerle destekleniyor.

Kamukurum ve kuruluşlarının il genelinde yürüttüğü çalışmalara da yer verilen yıllığın, Kent Bilgi Sistemi'ne de temel oluşturduğu ifade edildi.

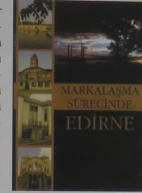
EMEL GÖNENÇ GÜLER'DEN MARKA KİTABI: Edirne Marka Kent Oluyor

Trakya Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Emel Gönenç Güler'in 'Markalaşma Sürecinde Edirne' adlı kitabı şubat ayında çıktı. Güler'in Marka yaratma sürecini irdelediği kitabında, Edirne'nin markalaşma sürecindeki avantajları ve dezavantajları ele alıyor

Kitapta, Edirne'nin Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bu yıl başlatılan 'Marka Kent Projesi' içinde yer alan kentlerden biri olduğu vurgulanıyor. Marka kent olma yolundaki Edirne'nin turizm envanteri çıkarılarak, markalaşma sürecindeki 'yol haritası' oluşturuluyor.

Markanın analizi yapı-

rak, yaratma sürecini değerlendiren Emel Gönenç Güler, 'Marka Kent' olmanın özelliklerini de şöyle sıralıyor: "Çarpıcı iş olanaklarının bulunması, uygun yaşam standartlarının sağlanması, uygun toprak tasarımlarının, kaliteli eğitim olanaklarının, sosyal ve kültürel faaliyetlerin bulunması ve yaşanabilir iklimin olması."

Markalaşma Sürecinde Edirne
Emel Gönenç Güler
128 sayfa

Marka kentlerden örnekleri verildiği ve Edirne'nin marka ürünlerinin incelenildiği kitapta, Edirne'nin bu alandaki avantajları; AB'ye komşu olması, tarihi-kültürel mirası, eğitim düzeyi ve Kırkpınar olarak sıralanıyor.

EDİRNE'NİN AĞAÇ VE ÇALILARI

Biyolojik Çeşitlilik Korunmalı

Eczacı ve Botanik Bilimci, Trakya Üniversitesi emekli öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Güler Dalğcı'nın, 1995-2006 yılları arasında yaptığı araştırmalarda tespit ettiği ordukları bitkileri konu alan 'Edirne'nin Yeşil Örtüsü Ağaç ve Çalılar' adlı kitabı yayımlandı.

Tarihsel ve kültürel değerleriyle zengin bir birliğe sahip Edirne, aynı zamanda doğal güzellikleriyle de dikkat çekiyor. Turizmin geleceği için tarihi eserler kadar, doğadaki floranın da korunmasının zorunlu olduğu düşüncesinden yola çıkan, botanik bilimci Yrd. Doç. Dr. Güler Dalğcı, Edirne ve çevresinin bitki örtüsünü araştırması, Edirne'nin orman park ve bahçelerinde 10 yıl süren incelemelerinin sonucunda da 260 çeşit doğal ve egzotik ordukları bitkinin varlığını belirlemiş, Dalğcı, uzunu süren bu titiz çalışmanın sonucunu, 'Edirne'nin Yeşil Örtüsü Ağaç ve Çalılar' adlı kitapta toplayarak, okurlarıyla paylaşıyor. Ağaçaç ve Çalılar kitabı, bitkilerin tanınması amacıyla, fotoğraf kataloğu şeklinde tasarlanmıştır. Akademik terimler kullanılmamıştır.

Yrd. Doç. Dr. Güler Dalğcı, kitabında, Edirne'de botanik bahçesi özelliği taşıyan Söğütlu Ormanı ile Tavuk Ormanı'nın, biyolojik çeşitliliğin ve tehdit altındaki türlerin yaşatılması amacıyla mutlaka korunması gerektiğine dikkat çekiyor.

Yöre Dergisi 8 Yaşında

Ayhan Tunca'nın sahibi ve sorumlusu yazdığı müdürü olduğu Yöre Dergisi, yayın hayatında yedi yılını geride bıraktı.

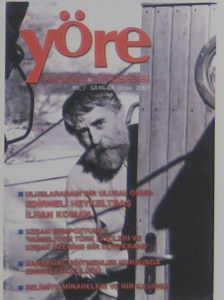
2000 yılında 'Bir Kültür Dergisi' olarak yayına başlayan Yöre, hareket noktasını, "Kaynak ve materyalleri yeterli kadar araştırılmamış, konuşulup, yazılarak değerlendirilmemiş bir yörede yaşamak" olarak belirlemiş ve "İlgisiz kalmış kültür değerlerimizin işaret edilmesi, raflara bırakılmıy veya sandıklara kilitlenmiş bilgilerin ve tartışılmamış, fakat bekleyen konuların ortaya dökülmesi, gün ışığı çıkarılması Yöre'nin isidirdi bundan böyle" diyerek yola çıkmıştı.

Ayhan Tunca, sekiz yasadındaki dergisiyle ilgili duygularını şöyle dile getirdi: "Araştırımı Türkiye'yi, Yöre benzerini hiçbir ilimizde göremez, bulamazsınız.

Bu yüzden Yöre yalnız ona emek verenlerin değil, Edirnelilerin de yek akadır.

Yerel yönetimler bir kültürel kazanımı, övgü vesilesi, bilgi hazinesini, belleği ve kimliğini.

Fakat kentlerin bulduğumuz koşulları iyi anlatabilmek için küçük bir sitem de gereklidir: Belediye bile abone değildir henüz, bu her satım emek ve onur yüklü dergice..."

HEDEF HER PLATFORMDA İLİ TANITMAK

Edirne Fuarında Fuara Koşuyor

Zengin turizm değerlerine sahip Edirne'nin, hak ettiği konuma ulaşması için çalışmaları sürüyor. Bu çalışmalar kapsamında belirlenen öncelikli hedef de yurt içi ve yurt dışındaki tanıtım eksikliklerini giderilmesidir...

Kentin tanıtımında başarılı üstlenen kurum olan Edirne Valiliği, turizm sezonu öncesinde yurt içi ve yurt dışında açılan fuarlara katılarak, Edirne'nin her platformda tanıtımı için uğraş veriyor.

Bu yıl, Edirne'nin tarihi ve turistik değerlerinin tanıtıldığı ilk fuar, 25-28 Ocak tarihleri arasında, İstanbul'da CNR Fuar Merkezi'nde düzenlenen "Travel Turkey Uluslararası Turizm Fuarı" oldu. Turizm sektörünün bulunduğu fuarda, Edirne standı ziyaretçilerden yoğun ilgi gördü.

Edirne standına ziyaretçi akını

15-18 Şubat 2007 tarihleri arasında, İstanbul Beylikdüzü'nde yapılan Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm Fuarı (EMITT), Edirne Valiliği'nin katıldığı diğer bir fuar oldu. Edirne standı, dört gün boyunca ziyaretçi akınına uğradı. Edirne Valisi Nusret Miroğlu ile Edirne Milletvekili Ali Aygöz, fuarındaki standta konukları ağırladı. Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç da Edirne standını ziyaret etti.

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün or-

ganizasyonu ile kurulan standlarda, ETUR da geleneksel el sanatı ürünlerinin tanıtım ve satışını yaptı. Edirne'nin tarihi ve kültürel değerlerinin tanıtıldığı standlarda; multi-vizyon gösterileriyle ziyaretçilere bilgi verirken, Kırkınar da geleneksel kıyafetler sergilenerek anıtladı. Yöresel müziklerin çaldığı standlarda, konuklara Edirne peyniri ve badem ezmesi ikram edildi.

Edirne ilk kez yurt dışı fuarında

Edirne Valiliği'nin tanıtım atağı yurt dışına da taşdı. Edirne, bu yıl ilk kez yurt dışındaki bir fuarında tanıtıldı. 22-24 Şubat, 2007 tarihleri arasında, Bulgaristan'ın Sofya şehrinde düzenlenen Sofya Turizm Fuarı'nda, Edirne de temsil edildi.

Çok sayıda seyahat acentesinin katıldığı fuarda; Türkiye, Balkan ülkeleri ve Arupalandı katılan diğer ülkeler gibi, ulusal bir stand açarak tanıtımını yaptı. Kültür ve Turizm Bakanlığının standında yer alan Edirne Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne ait bölüme, Bulgarca ve İngilizce hazırlanan Edirne tanıtım broşürleri dağıtıldı. Yöresel el sanatlarından mis sabun ve aynalı süpürge büyük ilgi görürken, ziyaretçilere badem ezmesi de ikram edildi.

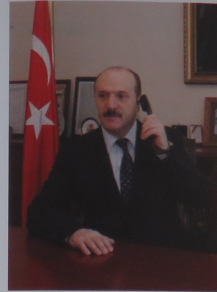
Edirne Valiliği, İstanbul'da düzenlenecek ilk fuara katılarak, tanıtım çalışmalarını bahar aylarında da sürdürecektir. 8-

Edirne Valiliği'nin tanıtım atağı, bu yıl da tüm hızıyla sürüyor. Edirne'nin tarihi, kültürel ve doğal güzelliklerini dünyaya tanıtmak için her platformda uğraş veriliyor. Edirne Valiliği, yurt içi ve yurt dışındaki turizm fuarlarına katılarak Türkiye'nin bu eşsiz kentini tüm dünyaya tanıtıyor.

13 Mayıs'ta Şişli Turizm Fuarı'nda, 11-20 Mayıs'ta da Harbiye Askeri Müzesi'ndeki Geleneksel El Sanatları Fuarı'nda, Edirne'nin turistik değerleri sergilenerek, Kasım ayında da yurt dışında, Selanik Turizm Fuarı'nda Edirne'nin tarihi ve kültürel değerlerinin tanıtımı yapıldı.

Ote yandan, Edirne Valiliği'nin fuarlar ve tanıtım alanında gösterdiği çabaları, Edirne'deki diğer kurum ve kuruluşlarla, turizm sektörü temsilcilerinin katılmaması dikkat çekiyor. Davet edildikleri halde, turizm firmalarının ve sivil toplum örgütlerinin fuarlarına ilgi göstermemesi üzültü yaratıyor. Seyahat acenteleriyle yapılan temaslarda ve görüşmelerde ise, Edirne'nin bir başka sıkıntısı olan nitelikli konaklama ve yeme-içme tesisi eksikliği vurgulanıyor.

EMITT Fuarı (üstte) ve Sofya Turizm Fuarı (altta)'nda Edirne standı.

Vali Nusret Miroğlu: "Tanıtım birliktelik ve süreklilik gerektirir"

Edirne geçmişiyle, tarihi eserleriyle zengin bir açık hava müzesi. Ama tanıtım yönünden zengin değil. Edirne deyince akla gelen ilk şey var; Selimye ve Kırkınar. O da herkesin belleğinde ne kadar var, tartışılır. Ama, Edirne sadece Sezarlar ve Kırkınar'ından ibaret değil. Köprülerinden tutun, camilerine, çarşılarına kadar, sivil mimari örneği evlerine kadar, birçok esere sahip bir kültür şehri. Deniz var, kimse bilmiyor. Saros Körfezi'nin Edirne'de olduğu kimse bilmiyor. Bunu insanlarla paylaşmamız lazım. Edirne, Balkanlar için tarih boyunca ciddi bir merkez oldu. Edirne'nin zenginliklerini, bir kerede bir faaliyete sınırlamamızın, Tanıtım, süreklilik ister. Fuarlara katılmamızın sebebi bu.

Ancak, vilayet olarak bu çalışmalarda çok yalnız kalıyoruz. Burada tek başımıza çaba harçyoruz. Özel sektör yok, belediye, ticaret odası ve kamunun diğer sektörleri de yok. Bu herkesin emeğinin olması gereken bir çalışma; birlikte yapmamız ve gidermek de bütümcülük lazım. Tanıtım işi sadece bize kalırsa yeterli olmaz. Biz ancak bu kadar zaman ve imkan ayırabiliyoruz. Burada diğer kuruluşlara ve sivil topluma da görevler düşüyor.

Ayrıca Edirne'nin kendisini tanıtmaması lazım. Gelen insanları iyi hizmet verelim. Edirne'nin kenarından yılda 5-6 milyon insan geçiyor. Aslında Edirne çok önemli bir kaynağa sahip, bunu kullanmamız lazım. ■

Saros Gulf has become tourism region

In panel held in KEŞAN, information was given on progress regarding region's announcement as a tourism center. In the meeting where members of parliament, public and local administrators, authorities of Culture and Tourism Ministry participated, attention was drawn to importance of the region in the light of tourism. In the meeting held in March, while Keşan provincial district officer Abdülkadir Karatuz stated that region shall increase its importance by making it tourism center, Edirne member of parliament Necdet Budak gave information on investments government made in the region. Development and city planners from Culture and Tourism Ministry emphasises that region's luck and appearance will change by making Saros a tourism center Governor Nusret Miroğlu said, "Saros is our most valuable location, lets take care of it".

Friendship and cooperation of local councils

City General Council approved the report regarding improvement of cooperation with neighbouring cities on the border of Foreign Affairs Commission. Report aims at establishing economical, cultural and sport cooperation with neighbouring cities' local councils of Bulgaria and Greece. Together with the report presented to the February meeting of council, new projects shall be added to friendship and cooperation initiatives carried out between border cities. Pursuant to decision to support economical, cultural and social works at border regions, existing cooperation areas shall be expanded. For this purpose, Yambol's governorship of Bulgaria, Evros governorship of Greece and their local councils shall participate in the meeting to be held in April.

"Endülüüs (Andalucia) Wind" blew in Edirne

For the purpose of intercultural dialog, an event called "Andalucia Wind in Edirne" was arranged. During the event held in Devecihan Cultural Center in February, as well as symposium with the subject of Islam influence in Spain, concert and fair opening were carried out. At the symposium, attention was drawn to contribution of cultural dialog to peace.

Contribution of institutions in Edirne to cooperation beyond borders

Within the scope of Beyond Borders Cooperation Program between Turkey and Bulgaria, 5 projects of Edirne's establishments that were given donation of totally 185 Euro are being materialized. Civil institutions in Edirne contribute to cooperation between two countries with projects expected to create beyond borders influence. Edirne Young Businessmen Association (EGIAD) which was awarded donation within the scope of European Union Medium and Small Scale Projects, is materializing "Training Intermediate Staff and Entrepreneurs for Tourism Sector's progress" project. 30 personnel are having theoretic and practical training in free courses association initiated for staff training. EGIAD, for the other part of the project, is training entrepreneurs who want to invest in tourism. Edirne Tradesman and Craftsman Chamber Association project, "Tradesman and Craftsman in Border Cities Promotion Project", however, aims at increasing beyond border communication of tradesman and craftsmen, improving cooperation by providing information share. Within the project scope, data base shall be established with the work groups formed by two countries' tradesmen and craftsmen shall be arranged and internet utilization shall be provided to improve tradesmen's knowledge regarding border trade.

Edirne is in international fairs

Edirne Governorship, which is the leading institution that acts in presentation of the city, shall participate in domestic and foreign fairs before tourism season; it shows all endeavors to present Edirne in every platform. This year, first fair that Edirne's historical and touristic assets that were introduced was "Travel Turkey International Tourism Fair" held in Istanbul between 25-28 January. Edirne Governorship opened a stand in Istanbul East Mediterranean International Tourism Fair (EMITT) between 15-18 February 2007, where tourism sectors met, and carried out presentation works. Edirne Governorship which participated in a fair abroad this year, represented Edirne in Sofya Tourism Fair arranged in Sofya, Bulgaria between 22-24 February 2007.

Rumeli Türküleri Unutulmayacak

Rumeli Türkülerini Araştırma ve Uygulama Topluluğu, geniş bir coğrafyanın yüzlerce yıllık kültürel birikiminden süzülmiş ezgileri yeniden dillerde söylenir, tellerde çalınır kılıyor... Onlar, repertuarı arşivlerinin tozlu raflarında terkedilerek unutulmuş yüzlerce 'Rumeli Türküsü'ne hayat veriyorlar...

Uygarlıkların ve kültürlerin geçiş noktası Edirne, tarih boyunca Anadolu ile Balkanlar arasında bir köprü rolü oynar. Farklı coğrafyaların kültürel değerleri Edirne'de buluşur, yoğrulur. Bu coğrafyanın bir ucu Boğaziçi'nin sırca sarayları, bir ucu Adriyatik'in, Tuna'nın sınırlı boyalıdır. Adına Rumeli denen coğrafyanın yükselen ezgiler, Anadolu'ya kadar yayılır gider.

Yüzlerce yıllık geçmişin kültürel birikimini günümüze taşıdığı değerler ne yazık ki yeterli ilgiden uzak bugün. Bu ilgisizlikten etkilenen zenginliklerden biri de Rumeli Türküleri. 'Vardar Ovası', Köşküm Var Deryaya Karşı, Bülbüller Ötüyör Seher Vaktidir, Alishimın Kaşları Kare, 'Kırma Gülin Ali Var', 'Tuna Nehri Akman Dıyor', 'Dağlar Dağlar Viran Dağlar' ve diğerleri...

Dillerden düşmeyen, çok sevilen Rumeli türkülerinin otantik özellikleriyle, doğru olarak icra edilmelerinin yanı sıra çoğu da, repertuarlarını tozlu raflarında unutulmuş.

Unutulan türküler

Edirne'de, 2000 yılında, dönemin İl Kültür Müdürü Gür Karasu'nun girişimiyle bir araya gelen Türk Halk Müziği Topluluğu, unutulmuş Rumeli Türkülerini yaşatmak için yedi yıldır çalışıyor. TRT arşivinden yararlanarak edindikleri 400'den fazla Rumeli Türküsü'nden çoğunun bir kez bile icra edilmediğini öğrenen topluluk üyeleri, çalışmalarında öncelikle bu 'unutulmuş türküler'e ayırdı.

Adını 'Rumeli Türküleri Araştırma ve Uygulama Topluluğu' olarak değiştiren grubun yönetmenliğini, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi Kemane Sanatçısı Nurdan Özkorkut yapıyor. Tıp profesörü Ahmet Yılmaz, emekli müzik öğretmeni Hasan Adlı ve emekli sınıf öğretmeni Celal Çınarın bağlama çaldığı topluluk üyelerinden esnaf Ramadan Korkmaz, divan sazı ve çürü; kamu görevlisi Zeki Dağ, kaval; esnaf Tuney Korkmaz Bendir ve öğretmen Gürkan Güzelharcan da davul çalıyor. Topluluğun üç üyesi; Adliye Yazı İşleri Müdürü Ayşe Karagöz, emekli matematik öğretmeni Tomris Komancı ve sınıf öğretmeni Erkan Demiralay ise Rumeli Türkülerini seslendiriyor...

Haftada bir gün Deveçian Kültür Merkezi'nde bir araya gelecek çalışma yapan Rumeli Türküleri Araştırma ve Uygulama Topluluğu, bugüne kadar çok sayıda konser verdi.

► Haber: Hülya Özyadınık

'Rumeli Türküleri bozulmadan yaşasın'

Rumeli Türküleri'ni ezgi, usul, tavrı, söz gibi özellikleri yönünden araştırmak ve doğru icra ederek, sadece köçekçe olarak bilinmesi yanlışını ortadan kaldırmak istediklerini söyleyen Kemane Sanatçısı Nurdan Özkorkut, Rumeli Türküleri Topluluğu'nun amaçlarını şöyle özetliyor:

"Notaya alınmış olan Rumeli türkülerini bir araya toplamak ve yeni türkülerle derlemek; 'Rumeli tenzesi' adıyla bilinen çalma tekniğini yaşatmak; Rumeli Türküleri'nin yöresel söyleşi ve tarzı ve özelliklerini araştırarak, yöresel avar ve seda ile doğaçlama özelliklerini korumak"

RUMELİ TÜRKÜLERİ

"Geleneksel Türk Müziği'nin iki ana dalı olan 'Türk Sanat Müziği' ve 'Türk Halk Müziği' arasındaki bağı ve bütünlemeyi sağlayan en önemli köprü 'Rumeli Türküleri'dir" diyen müzikolog ve tarihçi Yılmaz Öztuna, 'Büyük Türk Müsisi Ansilokopedisi' adlı eserinde, Rumeli Türküleri'ni şöyle anlatıyor:

"Rumeli Türküleri İstanbul'dan Adriyatik denizine, kuzeyde bir taraftan Avusturya, diğer taraftan Kırmızı kazar uzanan kösoca bir coğrafyada yakılmış ve yaratılmıştır. Büyük bir bölümü daha sonraları yaşanan göçlerle Anadolu'ya taşınmış ve yaratılmıştır. Bu nedenle Rumeli Türküleri'nin çoğunun yöresini tam olarak saptamak da mümkün değildir. Fakat büyük bölümü Edirne ile Tuna boyu arasında ve Macaristan Türk aleminde yapılmıştır. Bu özelliklerinden dolayı 'Serhad Türküleri' derir."

Rumeli Türküleri'nin, 'Ezgi, usul ve icra' (söyleyiş ve çalınış) özellikleri yönüyle daha çok Türk Sanat Müziği eserleri arasında icra edilmekte ve genellikle de sadece 'köçekçe' olarak tanıtıldığı yazan Öztuna, "Çoğunun akıncı türkü olduğu güfte ve üslubundan anlaşılır. Kahramanlık temaları kadar tabiat ve aşk temaları da işlenir ve hemen hepüsine lidizim hakimdir. Zaferin ve bozgunun neşe ve hüznü, akıncının gamsız pervasızlığı daima hissedilir. Çoğu güzel, parlak, çok parlak, fevkalade ve deha mahsülü eserlerdir." demektir. ■

Rumelian folk songs shall not be forgotten

Edirne, intersection point of civilizations and cultures, has been a bridge between Anatolia and Balkans throughout history. Cultural values of different geographies meet and mix in Edirne. One end of this geography is palaces on the Bosphorus, the other is borders of Adriatic, Danube. Melodies rising from this geography called Rumalia spread up to Anatolia.

But unfortunately, values that carry cultural build up of hundreds of years today are far from adequate interest. One of those riches that is affected by this uninterest is Rumelian Folk songs.

Rumelian Folk songs Research and Implementation Group has been working for several years to keep very much liked, sung by everybody Rumelian Folk songs unorgotten

Violin player Nurdan Özkorkut who says they want to research Rumelian Folk songs from melody, procedure, lyrics point of view and execute them correctly and eliminate the misleading thought of those songs to be known as only köçekçe, summarizes aims of Rumelia Folk songs Group as such: "to gather Rumelian folk songs that have been written as piece of music and arrange new songs; continue on playing technic called 'Rumelian tenzes'; to protect local sound, lyrics features by researching Rumelian folk songs' singing behaviour and characteristics.

"Rumelian folk songs have been sung and created from Istanbul to Adriatic sea, in a large geography spread from one side Austria and the other Crimea. Most of them then carried to and created in Anatolia with immigrations. Therefore, to determine definitely the region of most of Rumelian songs is not possible. But majority of them were made between Edirne and Danube and Hungarian Turkish world. Due to this feature, they are named as 'Frontier Folk songs'.

M. Niyazi Akıncıoğlu ve 'Edirne' Şiiri

Esat Can*

Niyazi Akıncıoğlu'nun Hayatı:

1919 yılında Kırklareli'nin Pınarhisar -Kurudere köyünde dünyaya gelen Muharrem Niyazi Akıncıoğlu aslen bir Rumeli çocuğudur. Dedeleri Balkanlardan gelerek Kırklareli'nin Babaeski ilçesi Karahallı köyüne yerleşirler. Onun dünyaya gözlerini açtığı Pınarhisar-Kurudere köyü ise babası Muharrem Bey'in öğretmen olarak görev yaptığı yerdir. İsa öğretiminin ilk yılları Edirne'de bir yılını da

Bursada yapmıştır. Bursada okurken on dokuz yaşında ilk şiir kitabını yayımlar. 1939 yılında İstanbul Hukuk Fakültesine başlayan Akıncıoğlu, öğrenciliği esnada yeni fikir ve edebiyat çevrelerine iştirak eder ve "sosyal gerçekçi" şiir anlayışına yönelir. Şiirleri Yürüyüş, Ses, Gün, Sokak, Pazar Postası, Pınar, Yeryüzü, Meydan, Dost, Servet-i Fünûn, Vedilgin, Yücel, Yeni Mecma, İstanbul, Türkiye Yazıları, Yeni Ses, Ocak, Uyanış, İnsan, YeşilYür, Yenilenişlik, Seçilmiş Hikâyeler, gibi der-

gilerde yayımlanır. 1939-1945 arası onun en verimli dönemi olur. 1950 yılında Kırklareli'nde gizli bir partiyi (veya derneği) yönetmek iddiası ile yargılanır, iki yıl tutuklu kaldıktan sonra beraat ederek hapisten çıkar. Bu tarihten sonra münzevi bir hayatı tercih eden ve diğer arkadaşları veya nesiltaşları gibi (özellikle 1950-1960 arasında) çok az şiir yazıp çok az nesnedir Akıncıoğlu, yıllarını memleketi Kırklareli'de avukatlık yaparak geçirir. Yeneden sanata döner gibi gördüğü son şiirlerini 1970'li yıllarda yazan şair, 1 Şubat 1979 günü vefat eder.⁷

—
Toplumu ve hayatı çeşitli cephelerinden görüp yorumlayan M. Niyazi Akıncıoğlu aynı zamanda bir şehirler şairi de sayılabilir. Onun "Edirne", "Bursa" ve "İstanbul" şiirleri bu güzel şehirlerimizin özelliklerini kâh geçmişin perspektifinden kâh anın realitesinden fakat daima karakteristیکleriyle yakalayan çizgi ve renklerden oluşmuş tablolardır gibidir.

Edirneşirisi M. Niyazi Akıncıoğlu'nun Trakya'da çok tanınan ve bilinen es-

ridir. Her şeyden önce ilk misralardaki ağır söyleyiş, okuyucuya Edirne nehrininin ağır akışını ihlas ettirir. Uzun ve sağlıklı kadın saçlarına bezetlenen bu nehirler, dal dal söğütleri öperek ağır ve edalı akarlar. Köprülerden geçmek, bir gökkuşağında yürümek gibidir. Bu imaj, şairin kendisine has, zarif ve orjinal bir teşbihtir. Faslı-ı bahar, mehtap, kavsi-kuzah, Şataraban, naz-ı istig'na, hüsn, cemal, devr-i saltanat, i'cre, mamur, murassa gibi kelimeler okuyucuya geçmiş zamanlardan hoş çağrışımı yapıtırlar. Daha sonra şehrin tabii güzellikleriyle tarihi zenginliklerini birlikte idrak eden şair, onun ihtişamı zamanlarının artık mazide kaldığını düşündür. Sevgilinin elinden suya düşürülmüş bir deste alev gül teşbihi, bir araya topladığı alev, gül, yâr, su motifleriyle hususi ve pek keskin bir lirizm ihtiva eder. Bülbül Adası'nın keşif ve onu izleyen teşbihlerle süren şiir, eski bir Edirne türküsünden misralarla harikulade bir tabiat manzarası getiren Akıncıoğlu'nun, yer yer müstazaftı andıra bile "eskî'den koku ve tatlar taşıyan "yeni" bir şiiri maharetle biçimlendirdiği fark edilir.⁸ Onun fark edilmiş icap eden diğer bir önemli husus ise çok kullanılan "â" ve "c" ünlüleriyle "s" ve "r" ünsüzlerinin, hem ahengi hem temayı kuvvetlendirmesidir.

Edebiyatımızda bugüne kadar yeterince tanınması olan M. Niyazi Akıncıoğlu, duyuş tarzı, şiir kurgusu, dilde tasarrufu ve söyleyiş özellikleriyle 1940-1950 dönemi edebiyatımız, ız bıraktığı muhakak olan şairlerimizden biridir. Şiirlerinin yeniden basımını yanı sıra üzerinde bundan sonra yapılacak yeni çalışmalar, onun edebiyatı alemi ve genç nesiller tarafından daha çok tanınması ve anlaşılmasına yardımcı olacaktır. ■

EDİRNE

Bir yerde görürsen ki:
Ağır ve edalı akar,
dal dal söğütler öperek
samur üç belik gibi
üç koldan sular,
müjdelere onun efendim:
Edirne'desin.

Mevsim faslı bahardır,
gecedir ve mehtap vardır.
Ve sen,
bir kavsi kuzaha yüzür gibi
köprülerden geçersin.
Şataraban makamında bir şarkı
dudaklarında,
düşünür çözemezsin:
Bu naz-ı istig'na, bu avâz neden:
neden yarı eğilmiş suya dallar?
Oyle ferman etmiş eden
kimseleler bilmez.

"Gömül bir top ibrisim
sarkas çözülmöz."
Burda her şey,
bakınir hüsnüne hayran.
Sevreyler cemalini eğişim suya
mermer ihtişamında serhad-ı vatana.
Aşın bir cehre sezer belki diye
devr-i saltanatından Edirne:
bir deste alev güldür, mahzun;
yâr elinden düşürülmüş simdi suda.

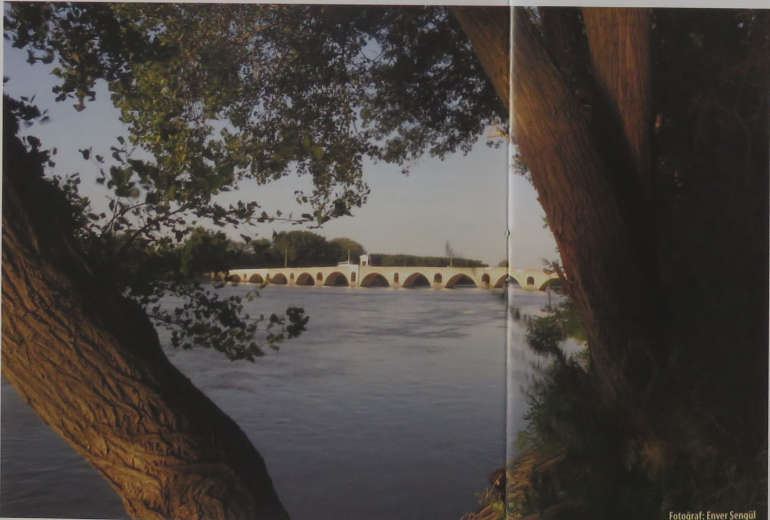
Ve sular;
şimşir kelâmî dilinde
destan okur, okur akar.
Ve bihaber, Yıldırım'da bir evcikte
-akan sudan, uçan kuştan-
yeşil düt yapığında
ak bir ipek böceği,
kozasını dokur dokur olur.

Uyanır veda etmiş gibi uykuya,
konuşan bir dil olur
çiler uzaktaki,
Bülbül sesi yağmur gibi
Bülbül Adası'nda.

Kanadı gümüşlü kuşlar geçer
İki aşk bölüp mehtabı;
Kıyık tan uçurulumuş
Salınır bahçeler i'cre kültürü;
nazardan kaçırılmış,
Ağzında kan kırmızı can erigi,
mehtapla beraber düşmüş gibi arza;
kızlar ki güzel,
dört baş mûmur ve murassa.
Sevdaya tutulmak bile mümkün
yeni baştan.

Neden suya eğilmiş dallar?
Oyle ferman etmiş eden,
Söylemek kolay olsa eski türküsünü:
"Edirne köprüsü taştan
sen çıkardın beni baştan".

Ayrıldın anımdan, hem kardeştan,
(Pınar: 9. 1945)

Fotograf: Enver Şengül

*Yrd. Doç. Dr. T.Ü. Öğretim Üyesi

1. Kulltur - Edirne Kültür Sempozyumu'na sunulan tebliğ-
den alınmıştır.

2. Mehmet Kaplan, "Tanınan" in Şiir Dünyası Cumhuriyet'in
10. Yılında: Şiir Akademi, İstanbul 1983, s. 45-54

3. Eray Canberk, "1940 Kuşağı Şiiri ve Günümüz Şiirine
Etkileri", Hece Dergisi 53, 54, 55. Sayı Mayıs-Haziran-
Temmuz 2001, s. 103.

4. Arif Damar Milliyet Sanat Dergisi 19 Şubat 1979

5. Arif Damar Cumhuriyet Dergi, 12 Kasım 2001, s. 1

6. Ömer Faruk Toprak, "Yassan Oznamlar, M. Niyazi Akıncıoğlu", Türkiye Yazıları, Eylül 1979, s. 12-14

7. Eray Canberk, "1940 Kuşağı Şiiri ve Günümüz Şiirine
Etkileri", s. 104.

8. Esen Üstök, "Bir 'Yanlılık ve Anıtköprü'ler", Yazko Edebiyat, Nisan 1983, s. 128-129

9. Şakir Kurdkul, "Çığda Türk Edebiyatı, Cumhuriyet
Dönemi, İstanbul 1987, s. 272

EDİRNE YEREL TARİH GRUBU

Yerel Tarihe Işık Tutan Girişim

2001 yılında Edirne dönemin Edirne Valisi Fahri Yücel'in teşvikiyle bir araya gelen Edirneli aydınların kurduğu Yerel Tarih Grubu, düzenlediği etkinliklerle, Edirne'nin toplumsal tarihine ışık tutuyor. Tarih bilincinin gelişmesine sivil toplum eliyle katkıda bulunan Yerel Tarih Grubu'nun çalışmalarını, grubun koordinatörü eski Edirne Belediye Başkanı Güngör Mazlum ile konuştuk.

► Söyleşi: Zeki Kar

-Yerel Tarih Grubu'nun kuruluşundan ve kuruluş felsefesinden söz eder misiniz?

Tarih Vakfı, Edirne gibi tarih ve kültürel değerlere sahip yerleşim birimlerinde Yerel Tarih Grupları oluşturuyor. Yaklaşık 5 yıl önce 2001'in sonunda, rahmetli Fahri Yücel'in teşvikiyle Kültür Müdürlüğü'nde 20-25 kişi bir araya gelip bu öneriyi tartıştı ve Edirne Yerel Tarih Grubu'nu kurmaya karar verdi.

Çalışmalarımıza Tarih Vakfı'nın bir yerel etkinliği olarak başladık. Edirne bir tarih ve kültür kent. Baza değerler var ki; onlara sahip çıkılmıyorsa, üzerine basılıp geçiliyor. Biz, resmi tarihin dışına çıkarak, bazı gerçekleri ortaya çıkarmak istiyoruz. Bunu da belli ilkelere çerçevesinde-

de; tarihe ve olaylara şovenist duygularla yaklaşmadan, ırk, din, dil, cinsiyet ayrımı gözetmeden yapıyoruz.

-Bugüne dek yerel tarih adına ne gibi çalışmalar yaptınız?

İlk etkinliğimiz, Edirne'de okullardaki tarih derslerini destekleyecek bir çalışmaydı. Vali Bey'in önerisiyle, 16 liseden 1000'den fazla öğrenciyi Edirne'ye getirdik. Gençlerimiz ne yazık ki Edirne'deki tarihi kültürel yerleri tanımıyor. Öncelikle gençlere içinde yaşadıkları kentin tarihini tanıtmayı görebildik.

Edirne Valiliği, Milli Eğitim Müdürlüğü ve Çevre Vakfı'nın işbirliğiyle yapılan bu çalışmada, Yerel Tarih Grubu'ndan gönüllü 11 arkadaş öğrencilerimize rehberlik yaptı. Çok olumlu yankılar aldığımız bu etkinliği, Edirne'deki ilköğretim okulu öğrencileriyle de tekrarladık.

Yerel Tarih Grubu Koordinatörü Güngör Mazlum

- Bu gezilere gençlerin ilgisi nasıldı?

Gençler ilgiliydi. Onlarla çok iyi diyalog kurduk. Çünkü, bizim çalışmamız okula öğretilen tarihten çok farklıydı. Bizim yaptığımız, onlara yaşadıkları kentin değerlerini tanıtmaktı. İnsan, çevre-sindeki değerleri tanıtır, bilirse o kente yaşamaktan mutluluk duyar ve kentine sahip çıkar. Edirne'deki tarihi ve kültürel tanıtım gezisi projesi kapsamında, Şihrü Paşa Anıtı, Balkan Savaşı Müzesi, Sarayıcı, Bayezit Külliyesi, Karaağaç, Lozan

Anıtı, Pazarkule, Selimiye, Eski Cami, Üç Şerefeli Cami, Arkeoloji ve Etnografya Müzesi, Bedesten ve çarşıları gezdirerek gençlerimize tanıttık.

Sözlü tarih çalışması: "Edirne Sohbetleri"

- Gelecek kuşaklara aktarabileceğiniz, kalıcı bir çalışmamız var mı?

"Edirne Sohbetleri" adıyla beş yıldır yaptığımız bir etkinlik var. Her ayın son perşembe günü Edirne Öğretmenevi'nin lokalinde toplanıp, Edirne'de dolu dolu yaşamış ve gelecek nesillere söyleyecek sözü olan kişilerle sohbet ediyoruz. Bu sohbeti de CD ve fotoğraflarla belgeleyip, arşivliyoruz. Bu sözlü tarih çalışması, gelecek kuşakları araştırmacılar için çok önemli bir materyal olacak. Bunun örneğini Yunanistan'da görmüştük. Onlar Lozan mubadilii Ortadoks Rumlarla, o günün başlayarak sözlü tarih çalışması yapmışlar ve arşivleşmiş. Biz de onlardan esinlendik.

-Bu sohbetlerde Edirne'nin geçmişine dair ilginç tanıklıklar çıkıyor mu?

Son konuşmacılardan Rıfat Kazancıgil, Sağlık Bakanlığı kuruluşundaki sıkmaları anlattı. Böylece, gelecek nesiller, bu güzelliklerin hangi şartlarda yaratıldığını bilecekler. Ben, 1960 yılında Edirne Müsiki Derneği'nde koro çalışmalarına katılmışım. O zaman dernek başkanı Rıfat Kazancıgil'di. Vilayet hukukçu-su Oral Aygen ve diğer büyüklüğümüzle sohbetler-tarihe tank olmuştum. O zaman Rıfat Bey, bugünkü Sağlık Müzesi'nin nasıl yapacağını anlatıyordu. O gün söyledikleri, bugün gerçekleştirildi.

-Bu sohbetlerde elde edilen bilgi ve belgeler topladığınız bir arşiviniz var mı; bu arşivi araştırmacılara sunuyor musunuz?

Elbette, yaptığımız sözlü tarih çalışmalarının ses kayıtlarını alıyoruz. Fotoğraf ve belgeleri arşivliyoruz. Bunları bir süre sonra kalıcı bir kitaba dönüştüreceğiz. Sorular oluyorsa, bizim geleceğe yönelik düşüncemiz şu: Trakya Üniversitesi bünyesinde Trakya Araştırma Enstitüsü mutlaka kurulmalıdır. Şu anda da böyle bir merkez var ama işlerliği yok. Bu enstitünün bir yeri, kadrolu emenaları olursa, biz de elimizdeki tüm belgeyi kurumsallaşan o enstitüye vermiyoruz.

Yerel Tarih Grubu'nun tarih gezilerinde 16 liseden 1000'den fazla genç katkıdı

Sinan koy Geçirisi

"Etkinliklerimiz her geçen gün artan sayıda katılımla gerçekleşiyor. Bu da bizi mutlu ediyor. Edirne gibi tarihin ve kültürün odakında bulunan bir kentte, tarihe duyarlılığın gelişmesi mutluluk verici."

-Çalışmalarınız içinde sergiler ve anma etkinlikleri önemli bir yer tutuyor mu?

Evet, özellikle Edirne tarihine ışık tutan sergiler, bizim önem verdiğimiz çalışmalar. Ruhu Esin'in fotoğraf sergisi bunlardan birisidir. Trakya Üniversitesi'nin kuruluşu için 16 yıl emek vermiş olan büyüklüğü Ruhu Esin, çektiği fotoğrafları 1982'de İl Halk Kütüphanesi'ne teslim etmiş. Bu fotoğrafları 2004 yılında Devcehanda bir fotoğraf sergisi açtı. Bu fotoğraflar, Edirne'nin bir dönemine ışık tutan önemli belgeler. Ruhu Esin hocamız için, onun Karaağaçtaki konutunda, Laleli Konak'ta bir de gece düzenledik.

Şehit Ressam Hasan Rıza, Edirneli olan eski İstanbul Belediye Başkanı Hasan İşcan ve Bekir Sıtkı Erdogan için de

çeşitli tarihlere anma geceleri düzenledik. Bu toplantılarda Yerel Tarih Grubu üyeleri ve Edirneliler bir araya geldiler.

Belirli dönemlerde kültür gezileri de düzenliyoruz. Bunlardan birini geçtiğimiz yıl nisan ayında Çanakakale yaptık. Yerel Tarih Grubu'nun 30 üyesiyle Gelibolu'ya gezip inceledik. Mayıs 2006'da düzenlediğimiz gezide de Edirne'deki Sinan koy mağaralarını ve kalesini yerinde gördük. Bu gezilerle tarihsel, kültürel değerlerimizi yakından tanıma fırsatı elde ediyoruz.

-Bu etkinliklerin sonuçlarını değerlendirilmesini mi düşünüyorsunuz? Edirneliler, yerel tarih bilincinin gelişmesine katkı sağlayan çalışmalarınıza katılıyor mu?

Edirne halkı bizi tanıdı, sevdi ve destek olmaya başladı. Etkinliklerimiz her geçen gün artan sayıda katılımla gerçekleşiyor. Bu da bizi mutlu ediyor. Edirne gibi tarihin ve kültürün odakında bulunan bir kentte, tarihe duyarlılığın gelişmesi mutluluk verici. Önümüzdeki ilk program 6 Nisan'da. Hem ülkemize hem de Edirne'ye büyük hizmetleri olan Eski Edirne milletvekili İlhani Ertem için panel vermek düzenliyoruz. İlhani Ertem, 1961-1978 yılları arasında, 17 yıl gibi çok

uzun bir süre milletvekilliği yapmış. Milli Eğitim, Tamm ve Köylüler, Gençlik ve Spor ile Sosyal Güvenlik Bakanı olarak görev yapmış İlhani Ertem'i, Edirneliler daha yakından tanıması için panel düzenledik. 6 Nisan'da, Trakya Birlik Konferans Salonu'nda saat 14.30'daki panele katılım yüksek olacağını umuyoruz. ■

"Edirne Sohbetleri": sözlü tarih çalışması örneği

Proje Mimar Nejat Dinçel'e ait olan Sarayıcı Balkan Şehitliği'ndeki "Mehmetçik Heykeli'nin sanatçısı Tankut Öktem

Edirne Kahramanları ve Şehitlikleri

Çağlar boyunca kavimlerin elde etmek için can attığı, can verdiği Edirne, 1361 yılında Türkler tarafından fethedildikten sonra dört asır huzurun egemen olduğu mamur ve mutlu bir dönem yaşadı. Ne var ki imparatorluğun son yüzyılında, eski payitahtın görmeki, düşman işgallerinin karanlı perdesiyle gölgelendi. 1829 ile 1920 arasında dört kez işgale uğrayan kentlin yaşadığı zorlu günler, arkasında tarihe mal olmuş kahramanlık destanları, dramatik öyküler ve anıları, gelecek kuşakların belleklerinde de canlı tutacak simgesel anıtlar bıraktı...

Edirne'nin uğradığı ilk işgal 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda gerçekleşti ve 1829 yılı Eylül ayında da imzalanan, Edirne Barışı adıyla anılan anlaşmayla son erdi.

Edirne ikinci işgalini 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda yaşadı ve 20 Ocak 1878'den, 13 Mart 1879'a kadar Rus işgaline altındaydı. Rusların Akdeniz'in stratejilerinin parçası olan saldırıların ardından, bu kez Balkan Devletleri harekete geçti.

Balkan Savaşı'nda kısa sürede bozguna uğrayan Osmanlı orduları, Rumeli topraklarından çekildi. Düşman kuşatmasına bey aydan fazla direnen Edirne, 26 Mart 1913'de, bir kez daha işgale uğra-

dı. Yangınlar, yokluklar yıkımlar yaşandı... Son işgal ise, Mustafa Kemal'in Anadolu ve Trakya'nın sonsuz kurtuluşunun mesajını taşıdığı sırada, 24 Temmuz 1920'de yaşandı.

Ama, Edirne, felaketi kader günlerinin içinden kahramanlık destanları yaratması da bildi. Savasın ve düşman saldırılarının vahşetine direnen, yurt savunmasında canını vererek bu toprakları kaniyaya sulayan şehitler, Türk halkının kalbinde sonsuza dek yaşayacak.

Saysız savaşın yaşandığı bu şehirde, ulusal kahramanların anısı halkın sevgi bağlığının simgesi olarak yapıldığı şehitlik ve anıtlarda yaşıyor...

► Oral Onur-Zeki Kar

Edirne'nin her yanı şehitlik

Edirne'de; Sarayıcı Balkan Şehitliği, Karaağaç Jandarma Şehitliği ile Buçuktepedeki Şükrü Paşa Anıtı, en çok ziyaret edilen şehitlik ve anıtlardır. Sayıları 20'den fazla olan şehitliklerin bazılarının isimleri şöyledir: Kurtkale Karakolu Şehitliği, Kartaltepe Şehitliği, Maraş Şehitliği, Kayapa Şehitliği, Küçük Döllük Şehitlik Anıtı, Cevizlik Şehitliği, Geçkinli Şehitlik Anıtı, Hasköy Şehitliği, Keşan Taburu Şehitliği, Sabuncu Bağları Şehitliği, Yassı Tepe Şehitliği, Mezartepe Şehitliği, Arnavutköy Şehitliği, Hıdırlık Tabya Şehitliği, Asker Hastanesi Şehitliği, Selimiye Camii Şehitliği, Beş Şehitler ve Havsa Şehitliği.

Kurtuluş Savaşı'nda, Edirne Yunan işgalindeyken şehit edilen beş Türk için yapılan Beş Şehitler Şehitliği hariç Edirne'deki tüm şehitlikler, Balkan Savaşı sırasında can veren şehitler anısına yapılmıştır.

Geç Gelen Telgraf; Beş Şehite Ağıt

Yunanlılar, Edirne'nin Yeniimaret Mahallesi'nden Galip ile Ahmed, Ahırköylü Tosun ile Hüseyin ve adı belirlenemeyen bir kişiden oluşan, beş kişilik grubu, milli mücadeleye katıldıkları gerekçesiyle tutukladılar. Suçu olup olmadıkları Atınadan gelecek telgrafın anlaşılacağıdır. Yunanlılar, telgrafı beklemeyen ve tutukluları yargılamadan, Saraçhane Köprüsü'nün başında kurşuna dizdiler. Ancak, Atınadan geç gelen telgraf, beş kişinin kurşuna dizilmesini emretmektedir. Beş şehit anısına, Yeniimaret Mezarlığı'nda şehitlik yapan Edirne halkı onlar için bir de ağıt yakar:

"Kırat kırat nazlı kırat
Ahırköyüne götür kırat
Kıratım beli ince
Gitmem Ahırköyüne gitmeyince

Kıratma binebilsem
Ahırköyüne gidebilsem
Kıratım beli ince
Öldürmeyin tel gelmeyince"

Bir Meydan Savaşı ve Geçkinli Şehitliği

Balkan Savaşı sırasında yapılan tek meydan savaşı, Geçkinli yöresinde iki Bulgar tümeniyle, iki Türk tümeni arasındaki savaştı. Özellikle, Geçkinli köyü çevresinde yoğun çatışmalar yaşandı. 23 Ekim 1912'de başlayan düşman saldırısında kan-

"Ben gözümle gördüm. O ağaçların altında, bir askeri tabib olduğum halde, dört gün ekme görmedim. Yalnız içinden cesetler geçen Tunca Nehri'nin suyundan içtim. Sarayıcı'nda tutuklu erata değil, subaylara bile bir şey veremedi. Tutsak erler ağaç kabuklarını yediler ve öldüler. Dizanteri o kadar kayıplar verirdi ki, Bulgarlar 'kolera var' diye kaçtılar. Yalnızca iki köprü başında nöbetçi bırakıldılar. Nihayet üç gün sonra verilen yeşil ve küflü taş gibi peksimetleri ve ona benzer ekmekleri ise yiyenler zehirlenen, yiyemeyenler de açlıktan öldüler."

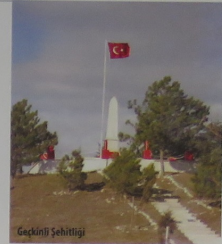
Dr. Rifat Osman
Edirne Rehnüması'ndan

lı çarpışmalar olur. Anıt, bu savaşta şehit düşen askerlerimiz için Balkan Savaşı'nın hemen bitiminde yapılmıştır.

Geçkinli Şehit Anıtı, Sülüğlü'nde, Geçkinli Yağlı köy yolunun kenarındaki kanlı çarpışmaların meydana geldiği höyüğü üzerindedir. Anıt, kare prizma bir taban üzerine monte edilen mermer piramidal sütundan oluşur.

Sarayıcı Balkan Şehitliği

Edirne şehitlikleri arasında önemli yeri olan Sarayıcı Balkan Şehitliği, Sarayıcı mevkiinde, Tunca Nehri'nin sağında, buğün ayakta olan Kum Kasrı Hamamı'nın

Geçkinli Şehitliği

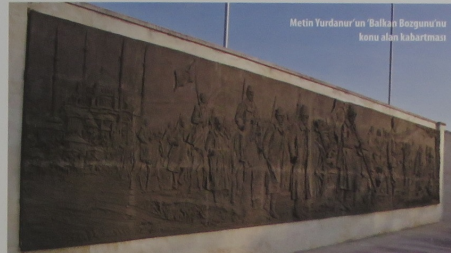

yanında, Adalet Kasrı'nın karşısında yer almaktadır. Şehitlik, Balkan Savaşları'nda, Sarayıcı'nde vahşice ölüme terk edilen 20 bin şehidin azı hatıralarını yaşatmak amacıyla yapılan toplu mezar ve anıtın oluşmaktadır. 14 Ocak 1994 tarihinde, törenle ziyarete açılmıştır.

Proje Yüksek Mimar Nejat Dinçel tarafından çizilen şehitlikte, heykeltıraş Tankut Öktem'in "Mehmetçik Heykeli"yle, heykeltıraş Metin Yurdanur'un "Balkan Bozgunu"nu konu alan kabartması önemli eserlerdir. 12 blok üzerine, 100 subay ve 400 erin adı yazılı olan şehitlikte, şadırvan ve namazgah da bulunmaktadır.

Şehitliği nehir tarafındaki eski anıt, 1939 yılında, Edirne Mubafaza-ı Meka-bir-i İslamiye Cemiyeti tarafından yapılmıştır. Proje, Trakya Müfettişliği Bayındırlık Müşaviri Mimar Kemal Altan tarafından hazırlanan bu şehitlik, bir tür meçhul asker anıtı niteliğindedir.

Balkan Savaşı'nda, Sarayıcı, esir kampı olarak kullanılmış, askerlerin yanı sıra şehitlerin toplanan sivilere de burada tutulmuş. Yabancı basının, ölüm ve elem adası olarak nitelendirdiği Sarayıcı, açlık, hastalık ve soğuktan can veren binlerce insana mezar olmuştur.

Metin Yurdanur'un "Balkan Bozgunu"nu konu alan kabartması

Dr. Rifat Osman, Edirne Rehnüması adlı kitabında, o günleri şöyle anlatır:

"Ben gözümle gördüm. O ağaçların altında, bir askeri tabib olduğum halde, dört gün ekmeğim sordum. Yalnız içinden cesetler geçen Tunca Nehri'nin suyundan içtim. Sarayçı'nda tutuklu erata değil, subaylara bile bir şey verilmedi. Tutsak erler ağaç kabuklarını yediler ve öldüler. Dizanteri o kadar kayıplar verdi ki, Bulgarlar 'kolera var' diye kaçtılar. Yalnızca iki köprü başında nöbetçi bıraktılar. Nihayet üç gün sonra verilen yeşil ve küllü taş gibi peksimeleri ve ona benzer ekmeği ise yiyecek zehirlenir, yiyemeyenler de açlıktan öldüler."

Sarayçı'ndeki eserler arasında bulunan ve orada şehit düşen Sivas Devellii Mehmet Çavuş'un ebideni çikan şir, şehitliğini nehir tarafından diğer taşına kazıldır:

"Hain düşman cizmesi yildırmdı bizleri Tarihe yazılmıştı onun kara izleri Unutmayın arkadaşım Sarayçı'ndekini Mukaddes vatan için şerefle öldüklerini Yurd için verdik aziz canımızı Zaman düştükçe alın intikamımızı Kalbinizden silmeyin düşman mezalimini Bizden esirgemeyin mübarek fatihanızı"

Dokuz Jandarmannın Kahramanlık Öyküsü

Söğütlük Jandarma Şehitliği, Karaağaç yolu üzerinde, Söğütlük Ormanı'nın bitiminde bulunmaktadır. 26 Mart 1913 tarihinde, şehre doğru taarruz eden Bulgar

askerlerine karşı kahramanca savaştıktan sonra, şehit düşen jandarmaların adına yapılmış. Antın piramidal kare tabanı üzerinde, bir buçuk metre yüksekliğinde kesme taştan yapılan kale burçlarını andıran bir bölümü var. Ön cephe, mozaiikli tabanın üzerinde büyük harflerle yazılan "26 MART 1913" tarihi hemen göze çarpyor. Antın üst bölümünü oluşturan mermer üzerinde de şu kitabe yer alıyor: "Fatiha, Balkan Harbi Müdafaa'sında şehit olan jandarmaların ruhuna. 1913"

Jandarma Şehitliği'nde kimliği belli olmayan 62 jandarma eri ile isimleri belli olan subay ve sivil şehitlerin mezarları da bulunmaktadır. Bulgar askerlerinin Karaağaç'ta girdiği sırada öldürülen, Resam Hasan Rıza'nın "Intikam Taşı" adıyla anılan temsili mezar da buradadır.

Dokuz jandarmannın kıvançla anlatılan kahramanlık öyküsünü, Dr. Rifat Osman 1927'de yayımladığı bir makede şöyle aktarır:

"1913 yılının 25 Mart Çarşamba sabahı, düşman kararı bir saldırı başlatır. Her yer silah ve top sesleri, barut kokusuyla kaplıdır. Karaağaç yolunun ortasındaki karakolda bulunan 9 jandarma, savaş boyunca gelen askerlerimize kaçak sanarak çevindir. Biraz sonra, erimlerle subayların da geldiğini görünce, acıklı sorun geldiğini anırlar. Subaylardan birinin, jandarma erlerine, Edirne Kalesi'nin düş-

Devellii Mehmet Çavuş'un ebideni çikan şirini yazılı olduğu mezar taşı

Söğütlük Jandarma Şehitliği, 26 Mart 1913'te şehre doğru taarruz eden Bulgar askerlerine karşı kahramanca savaştıktan sonra şehit düşen jandarma erlerinin anısına yapıldı.

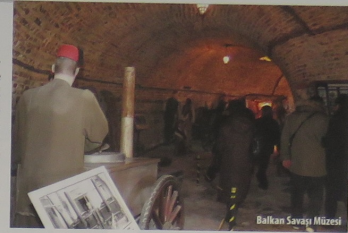
tüğünü, Hıdırlık Tepesi'ne beyaz bayrak çekildiğini, Bulgarların Karaağaç'ta doğru geldiklerini ve burada durmanın tehlikeli olacağını söylemesi üzerine, jandarma mangasının onbaşısı: "Bize bu emri subayımız vermeli, buraya onun emriyle geldik, ancak onun emriyle ayrılmaz" der."

"Bu kahramanlar, kente doğru ilerleyen Bulgar askerine ateş açarak, düşmanın ilerleyişini saatlerce durdurdur ve son kurşunlarına kadar savaşarak hepsi şehit düşer."

Şükür Paşa Anıtı ve Balkan Savaşı Müzesi

Edirne savunması kahramanı Şükür Paşanın Anıt Mezarı, Buçukepe'de yapılmıştır. Aynı yerdeki Balkan Savaşı Müzesi, Balkan Savaşı sırasında Edirneyi kahramanca savunan Şükür Paşa ve Balkan Savaşı Şehitleri anısına, savunma mevzilerinden biri olan Kiyık Tabyada inşa edilmiştir. 28 Kasım 2000 tarihinde açılan Balkan Savaşı Müzesi, 14 bölümlü ve 23 bonetone oluşmaktadır. Edirne halkı tarafından Türk

Silahlı Kuvvetlerine bağışlanan silah, belge ve mühimmat sergilenliği dört sergi vitrini, iki top, yemek dağıtım arabası, harita, resim, bilgi notlarının bulunduğu 118 pano, 28 sunum mankeni ve seslendirme sistemi ile dönemin atmosferi canlandırılmaktadır.

Balkan Savaşı'nda Edirneyi 5,5 ay boyunca savunan Şükür Paşa, 26 Mart 1913'te teslim olur ve diğer esir Türk subaylarıyla birlikte Sofya'ya götürülür. Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasının ardından özgürlüğüne kavuşur, İstanbul'a döner. 1916 yılında vefat eden Şükür Paşa, İstanbul Zeytinlikleri Merkezefendi Mezarlığı'na defnedilir.

Edirne Kahramanı Şükür Paşanın mezarının Edirneye taşınmasıyla ilgili gelişmeler kısaca şöyledir:

Şükür Paşanın torunları ve yakın akrabaları, 1984 yılında, Edirne Tümen Komu-

tanı Kayhan Onur'u ziyaret ederek, Şükür Paşa'ya armağan edilen Altın Kitap, Kral Ferdinand'ın teslim almayıp geriye iade ettiği kılıç ile başka özel eşyaları kendisine teslim etmişlerdir. Tümen Komutanı Kayhan Onur, Şükür Paşanın ailesinin bu davranışından duyulanmış, Şükür Paşanın mezarının, kahramanlık destanı yazdığı Edirneye nakledilmesi için ailesinden izin istemiştir.

Böylece Edirne savunucusu Şükür Paşanın şanına yaraşır bir anıt mezar yapılarak naaşının buraya nakledilmesi işine girişildi. Komutan Kayhan Onur başkanlığındaki kurul, önce anıt mezarın yerini tespit etmek için çalışmaları yapmış ve Balkan Savaşı'nın komuta merkezlerinden biri olan Kiyık Tabyası uygun bulunmuştur...

Kaynaklar:

'Edirne Şehit Anıtları'
Oral Onur-Latif Bağman,
Türkiye Şehitlik İmar Vakfı Yayınları
'Edirne Kahramanları ve Şehitlikleri',
E. Edirne Kültür Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, Nalan Pehlivan,
Edirne Valiliği Yayınları
'Balkan Harbinde Edirne',
Nazmi Çağan, Edirne Armağan Kitabı,
TRK Yayınları

Pirincin Diyarı İpsala

Türkiye'nin pirinç üretiminin yüzde 33'ünü karşılayan İpsala, doğal güzelliklerinin yanı sıra; sınırlı kapısı ve ekonomik potansiyeliyle Trakya'nın gelişmeye en açık ilçelerinden biri...

► Yazı-Fotoğraf: Zeki Kar

Komşumuz Yunanistan'la sınırlı kapısı olan şirin bir ilçe İpsala... 8 bin 700'ü ilçe merkezinde yaşayan toplam 36 bin nüfusa sahip, 6 belde ve 16 köyde yaşamını sürdüren İpsalılar, geçimlerini genellikle tarım ve hayvancılıkla sağlıyorlar. İstanbul'dan Keşana, oradan Yunanistan'a uzanan yol üzerinde bulunan ilçe, tarih boyunca önemli bir durak olmuş. Yolların kavşağındaki İpsalılar, binlerce yıl boyunca çeşitli uygarlıklarla ge-

lip, geçmiş... Bu uygarlıkların izleri günümüze ulaşmasa da, bölgesini etkileden bir merkez olmayı her dönemde başarmış.

Kypselâdan İpsala'ya...

Arkeolojik araştırmalarda elde edilen bilgilerden, İpsala yöresinin tarihinin MÖ 1000 yıllarına uzandığını öğreniyoruz. Bölgede yaşayan Traklar'ın Odryslar kolu, İpsala'nın bilinen en eski sakinleri. Kaynaklar, İpsala'nın yerinde İlkçağda Kypselâ adlı bir yerleşimin bulunduğunu gösteriyor.

Kısa bir süre Pers istilas etkiğinde de kalan Kypselâ'nın, bu dönemde, Odryslar hânedanlığının merkezi olduğu, MÖ 4. yy'da basılan sikkelerden anlaşılıyor. Kypselâ'nın; hem Meriç (Hebros) üzerinden yapılan ticaretin, hem de Gelibolu yarımadasına ulaşan yolun üzerinde, büyük bir stratejik konuma sahip olduğu görülüyor. MÖ 4. yy sonlarında İskender İmparatorluğu'nun egemenliğine giren bölgede; 3. yy'dan itibaren Akdeniz'in tümüne hakim olmaya başlayan Roma Devletiyle, Traklar arasın-

da savaşlar yaşanıyor. Trakya'nın bir Roma Eyaleti haline gelmesinin ardından, İpsala, İtalyandan İpsala'ya uzanan Via Egnatia adlı yolun üzerinde yer alan önemli bir durak oluyor.

14. yy'ın ortalarında Osmanlıların fethettiği İpsala hakkında daha ayrıntılı bilgileri ancak Evliya Çelebiden öğreniyoruz. Çelebi, Seyahatname'sinde, "Baskınlar edip, iptida İpsala Kalesi'ni feth ve ilk cuma namazını orada kıldılar. Rumelide ilk feth olunan kale budur ki, Orhan ve Süleyman Şah eliyle fetholunmuştu" diyor.

Tarihin silik izleri

Kayıtlara göre, İpsalada camiler, çeşmeler, hamamlar ve imareti gibi yapılar olduğu biliniyorsa da, ne yazık ki, bunların günümüze ulaşmadığı çok olmuş. Tekkebayırı üzerinde kurulu olduğu bilinen İpsala Kalesi'nden tek bir taş bile kalmamış. Günümüze ulaşabilen bir çeşme ise neredeyse kaderine terk edilmiş. Kentin 2 kilometre kuzeyinde, Kemir mevkiinde-

ki su kemeri ise tek kemirli bir su yapısı. Hangi döneme ait olduğu belirlenemeyen kemir, onarılmayı bekliyor.

İpsalada günümüze ulaşan en önemli eser Alaca Mustafa Paşa Camii. 15. yy'a tarihlenen ve erken Osmanlı mimarisini özelliklerini taşıyan caminin tek kubbesi ve tek minaresi bulunuyor. Alaca Mustafa Paşa'nın, Rumeli fâhutunda yararlılıkları gösteren komutanlardan biri olduğu biliniyor.

Pirincin başkenti...

İpsala için 'çeltiğin başkenti' denebilir. Geniş bir ovaya yayılan 220 bin dekar arazide, bugün modern yöntemlerle çeltik tarımı yapılıyor. İlçedeki 10 fabrika, çeltik hasadını birinci kalite pirince dönüştüren üretim yapıyor. Önceleri baldo cinsi gözyeyken, artık daha dayanıklı olan Osmanlıcık pirinç tercih ediliyor.

Ama çeltik üretiminde bu kadar söz sahibi olan İpsala, bu zenginlikten yeterince yararlanamıyor. Çeltik üreticisi, son üç yıldır, fiyatın düşüklüğünden, girdile-

rin, elektriğin, pompaların yüksekliğinden dert yaniyor. Uçakla ilaçlama yasaklandırıldığı için ilaçlama maliyetlerinin arttığından da yakınarı üretici, para kazanamadığını söylüyor.

Kaymakam Aylin Kırıcı Duman: Çeltikte teknik çalışma yapılıyor

Kaymakam Aylin Kırıcı Duman da, İpsalada, çeltik üretiminin gücünün ilçeye yeterince yansımadağı görüşünde. Çeltik tarımının yeterli araçlarla yapılamadığını, büyük tarım aletlerine sahip, sınırlı sayıda çiftçinin arazileri kiralandığını söylüyor. Çeltikte imkanların tabana yayılması için Tarım Reformu çalışmaları yapıldığını belirtiyor.

Kaymakam Duman, bölgede faaliyette gösteren tarıma dayalı sanayi kuruluşlarının Keşan ve Uzunköprü'ye kayması olmasının da İpsala'yı olumsuz etkilediğini kaydediyor. Organize Sanayi Bölgesi açısından Keşan, Uzunköprü ve İpsala arasındaki bölgenin iyi değerlendirilmesi gerektiğini ifade eden Aylin Kırıcı Duman, çevreye zarar vermeyecek alternatif sanayi alanları için 1/25 binlik ve 1/100 binlik Trakya planlarının önem taşıdığını belirtiyor.

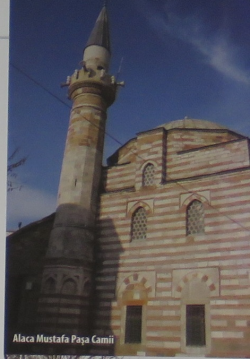
Ekonomik gelişmesi büyük oranda tarımsal üretime bağlı olan İpsalada, tarımsal sınırladaki Hamzadece Barajı'nın bitmesiyle, sudan gelen arazi oranı iki katına çıkacak. İpsalada üretimi yapılan diğer tarım ürünleri; buğday, ayçiçeği, mısır ve domates. Ancak geçen yıla kadar faaliyette gösteren Akra salça fabrikasının ekonomik krize girerek kapanması İpsalalıları üzmüş.

İpsalada ekonomik yaşamın diğer önemli uğraşı da hayvancılıktır. Özellikle büyükbaş hayvancılığın yoğunlukta olduğu ilçede, süt sağıcılığı ve besicilik yapılıyor. İpsaladaki göl ve göletlerde, su ürünleri kooperatifleri aracılığıyla tatlı su balığı üretimi de ilçenin ekonomik hayatına katkı sağlıyor.

Kaymakam Aylin Kırıcı Duman, istihdam için, doğru tarım politikaları oluşturmanın öneme değinerek, "Gençliği, hayvancılığa, turizme ve hizmet sektörüne geçiş destekleyerek, insanları köylerinde tutmalı, ilçemize istihdam etmeliyiz" diyor. ►

Atatürk Parkı

Alaca Mustafa Paşa Camii

Kemir

Tarihî Çeşme

"Sınır; Türkiye'nin aynası"

İpsala'ya ayrıcalıklı bir konum sağlanan en önemli özelliklerden biri de sınır kapısı. Avrupa'dan gelen gurbetçilerimizin ve Batı Trakyalı Türklerin, yoğun olarak kullandıkları İpsala Sınır Kapısı'ndan günde 3500 araç geçiş yapıyor. Yazın bu yoğunluk daha da artıyor.

Bulgaristan'ın AB'ye girmesiyle birlikte, TIR geçişlerinin yüzde 35 oranında arttığını belirten Kaymakam Duman; hem yeni bir TIR parkına, hem de Meriç üzerinde ikinci bir köprüye ihtiyaç olduğunu söylüyor. İpsala'nın, Türkiye'nin Avrupa'ya en yakın ilçesi olduğunu vurgulayan Aylin Kırıcı Duman, bu konunun sorumluluğuna şöyle dikkat çekiyor:

"Sınır ilçesi Türkiye'nin de aynasıdır. Türkiye'ye gelen insanların, edindiği ilk imajlar çok önemli. Avrupa Birliği'ne giriş sürecindeki bütün çalışmalar İpsala'dan, Edirne'den başlayacaktır biliyoruz. O zaman hazırlıklı olmalıyız."

İpsala Sınır Kapısı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından yapı-işlet-devret modeliyle 2004 yılında baştan aşağı yenilenmiş. Servis birimleri ve tesisler modern bir görünüme kavuşmuş. Gümrük Müştaşerliği ile yapılan anlaşmaya göre de, 2013'e kadar TOBB'un girişimi olan UMAT firması tarafından işletilecek. Sınır kapısı ilçenin ekonomik yaşamına önemli katkılar sağlıyor.

İpsala Sınır Kapısı

"Sınır ilçesi Türkiye'nin de aynasıdır. Türkiye'ye gelen insanların, edindiği ilk imaj çok önemli. Avrupa Birliği'ne giriş sürecindeki bütün çalışmaların İpsala'dan, Edirne'den başlayacağını biliyoruz. O zaman hazırlıklı olmalıyız."

Doğal güzellikler turizme açılacak

İpsala ve çevresinin doğal güzellikleri, önemli turizm potansiyeli taşıyor. Gala Gölü Milli Parkı, Pamuklu Göl, Süğürcek Gölü'nün bulunduğu sulak alanların korunması ve turizme açılması için çalışmalar yapılıyor. Milli Park'ın kenarından geçip, Enez'e ve denize ulaşacak 40 km'lik yol tamamlandığında, İpsala, turizm potansiyeli daha iyi değerlendirilebilecek. Enez yolu yapılsa, Edirne'nin yazlık trafiği İpsala'dan geçecek. Ancak, turizmin gelişmesi için İpsala'nın doğal ve tarihi değerlerinin tanıtılması, bunun için bilinçli bir çalışmanın yapılmasına ihtiyaç var.

Kaymakamlığın kültür ve eğitim atağı

Kaymakam Aylin Kırıcı Duman, kadın mülki idare amiri olmanın artılarını değerlendirerek, eğitimle ve kamu sağlığıyla ilgili sorunlara öncelikli el atması, Kağızman'daki

görevi sırasında, kız çocukların eğitime kazandırılmasında gösterdiği başarıyla, 2004 yılında, Mülkiyeliler Birliği Vefik Kitapçığı Yılın İdarecisi ödülünü almış. Duman, eğitim başarısı ve hedefleri yüksek olan İpsala'da, eğitim ve kültür tesislerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların şöyle anlatıyor:

"İpsala, ilköğretim okulları arasında (Edirne'de olduğu gibi) yakaladığı başarıyla Anadolu Lisesi'ni hak etti. Her gün 400 çocuğumuz Keşane'ye gidiyoruz, bunu biraz olsun azaltmak, İpsala'da eğitim kalitesini yükseltmek için Anadolu Lisesi'ni 60 öğrenciyle eğitime başladık. Eski öğretmen lojmanlarını onararak 50 öğrenci kapasiteli bir öğrenci yurdu açmayı planlıyoruz. Hayırservetvatanlarımızın da yardımlarıyla, teknoloji sınıflarımızın sayısını artırdık. Valiliğimizin girişimiyle okul binalarımızın eksiklikleri giderildi. İpsala'da, Edirne'ye örnek olarak müstakil bir ana okulumuz hizmet etmektedir."

İpsala'da eski Jandarma binası, Halk Eğitim Merkezi yapıldı. Milli Eğitim Bakanlığının ödenegiyile yeniden düzenlenen binada, İpsala halkı mesleki eğitim görebiliyor. Binanın bir kısmı Anadolu Lisesi'ne dışarıdan gelen 10 öğrenciye misafirhane olarak verildi. Bu yıl hizmete giren Kütüphane ise gençleri oldukça sevindirdi. İlçemizde, birçok programlı lise ile Trakya Üniversitesi'ne bağlı Meslek Yüksek Okulu var. Gümrük ve Dış Ticaret ile Endüstriyel Elektronik bölümleri bulunan yüksek okulda önümüzdeki yıl tarımsal işletme bölümü de açılacak."

Kaymakam Duman'ın en büyük hedefi, ilçeye bir gençlik kültür merkezi kazandırmak. Kültür Bakanlığı'na tahsisli

bir arsada yapılacak Kültür merkeziyle, sınırdan İpsala'ya girenlere, Türk kültürünü tanıtmak istiyor.

İpsala'yı cazip bir merkez haline getirecek önemli bir yatırım da TOKİ'nin toplu konut projesi. Yapımı bitmek üzere olan 304 konutlu 160'ü düşük gelirli vatandaşlara ayrılmış.

Sosyal yaşam...

35 derneğin faaliyet gösterdiği İpsala'da, halkın sosyal dayanışması oldukça gelişmiş. Nüfusun çoğunluğunu, Balkan göçleriyle İpsala'ya yerleşen Pomaklar ile Manav'da denilen yerli halk oluşturuyor. Romanlar da İpsala'da hatırı sayılır bir nüfusa sahip. Kaymakam Aylin Kırıcı Duman, Roman müzik kültürünün geliştirilmesi ve bu alanda ekonomik imkanlar yaratılması için özel projeler düşünüyor.

Meriç havzasının en büyük ovası İpsala Ovası'nın göz alabildiğine geniş toprakları, mayıs ayından itibaren su almaya başlayarak çeltiğe yeşerecek (üstte).

Türkçü firmasının Kumdere köyünde kurduğu hazır doğaç çiftliği, bolge insan için yeni bir iş imkanı (yanda).

Land of rice, İpsala

Ipsala has totally 36 thousand population with 8 thousand and 700 living in the town center. People of İpsala living in 6 towns and 16 villages earn their living generally with agriculture and stockbreeding. On the road from İstanbul to Keşane and then to Greece, town has become an important stop throughout the history. From İpsala on the intersection of roads, various civilizations passed in thousand years. Although signs of those civilizations did not reach today, it succeeded to be a center to influence its regions in every period.

We see from the archeological works that İpsala regions history dates back to BC 1000. Odrysler branch of Traks lived in the region are the oldest known inhabitants of İpsala. Sources show that where İpsala is now there was a settlement called Kypselia in antiquities.

It is understood from coins made in BC 4. century that Kypselia which was under Persian assault for a while was the center of Odrys dynasty. It is known that Kypselia had a great strategical position both on the trade carried out over Hebros and also road reaching Galipoli peninsula. In the region which entered under Alexander Empire rule at the end of BC 4. century; there were wars between Traks and Roman Empire which started to rule whole Mediterranean from 3. century. After Trake became a Roman city, İpsala was an important stop on the road from Italy to İstanbul called Via Egnatia.

Although there were structures such as mosques, fountains, baths and kitchens for the poor in İpsala which was conquered by the Ottomans in middle of 14. century, unfortunately very few of those left today.

Edirne Sarayı; Yükselişten Kayboluşa!

► Derleyen: Tülay Çağlarlar

Saray-ı Cedit denildiğinde, aklımıza son üç yüz yılın sarayları ve diğer yüksek ve büyük binalar gibi, belirli bir projeye göre yapılmış, süslü bir cephesi bulunan yüce bir saray getirilmemelidir. 15.Yüzyılın ortasında inşasına başlanan sarayın, eklemeler yoluyla yapımı 18.yüzyıla kadar devam etmiştir. Bu nedenle saray, kâgir, aşşap, bir, iki ya da daha çok katlı, mimari değerleri arasında hiçbir benzerlik bulunmayan, çeşitli büyüklüklerde, birbirlerine dar yollar, koridorlar ve sofalar ile bağlantılı, farklı tarhlerde yapılmış dairelerden oluşuyordu.

Bu şekli yaratın iki neden vardır:

Birincisi, saray protokolünün gelişmesine ve sultanların hayat tarzında ihtiyaçların artmasına paralel olarak ortaya çıkan ihtiyaçların ek daireler ve değişiklikler getirmesidir.

İkincisi ise, tahta çıkan padişahların, öncekilerin uğradıkları felâketleri ve mâruz kaldıkları saldırıları kendilerinin de yaşamaları için yeni daireler yaptırması ya da var olanların şekillerini değiştirmeleridir. Bu tehlike Topkapı Sarayı'nda (bu isim 19. yüzyılda verilmiştir, o zamana kadar bu saray da Saray-ı Cedide-i Amire olarak anılır) olduğu kadar çok ve belirgin değilse de, bir ölçüde Edirne Sarayı'nda da bulunmaktaydı.

Bu saraylarda, bir rehber tafayn-

dan gezdirilmediği, yolu bulup çıkmak mümkün olmayan dehlizlere, sofalara, dairelere, duvarlara gizlenmiş hareketli merdivenlere, muhteşem bir daireye giden dar ve karanlık geçitlere, dolaba benzer kapılara ve kapı izlenimi veren, çıkma yolların şaşırtıcı girişlerine rastlanırdı.

Bizans Sarayları'nda olduğu gibi, bu çözüp bukenlerin ve korkunç yüzünüşi karşı çık dairelerin aslı nedeni, suikastlere karşı alınan önlemlerdir.

Saray inşaatlarında dikkate alınan bu önlemler, tuncu ile süslenmiş düzenlenmiş ve 'etiketler' tarafından genellikle öğrenildiğinden, başarısız olmuş suikast yok gibidir.

Topkapı Sarayı'nda gerçekleşen cinayetlerin sonucunda, Sultan Üçüncü Selim'in şehit edilmesidir. Sultanın kaçışını sağlayacak güvenli yollar, katiller tarafından bulunup kapatılmıştır. Edirne Sarayı'nda buna benzer uğursuz bir olay yaşanmamışsa da, olabileceği düşünülecek gereken önlemler alınmıştır.

Konyalı Mimar Şehabettin Saray-ı Cedid'in inşası görevini veren Sultan İkinci Murad, bu amaçla Selanik dolaylarında bir harâbeden mermerler getirtmiş, fakat bina temel katında iken vefât etmiş ve saltanatıyla birlikte bu arzusunun gerçekleştirilmesini sevdiği oğlu Sultan İkinci Mehmed'e bırakmıştır.

Saray-ı Cedide-i Amire, şehrin dışında, Kuzey yönünde, Tunca nehrinin Batısında, üç milyon metrekaresi aşan, büyük ağaçlarla çevrili bir toprak parçasına yapılmıştı. Tunca nehri saray arsası içine Kuzeyden girerken, biri Güneydoguya, öteki Güneye olmak üzere iki kola ayrılır ve Sarayçane Köprüsü yakınında tekrar birleşir. Bu iki kol arasında kalan ve bugün Sarayçığı adı verilen yer, halk arasında Tavuk Ormanı denilen Saray Bahçesi idi. Bugün Kuzey bölümü bu adla anılıyor.

Yüksek Mimar Orhan Çakmakçoğlu'nun çizimiyle Edirne Sarayı Gihannüma Kasrı

İstanbul'un fethi hayâliyle huzuru ve uyukları kağan Sultan İkinci Mehmed, herhale yeni sarayın fruze renkli çinilerle kaplı duvarları arasında ya da Gihannüma Kasrı selebi(*)'nin nağmeleriyle sinirlerini yatıştırırdı.

Fâth, İstanbul'u aldıktan sonra yine Edirne'ye dönmüştü. Mısır Seferini başlatmaya tamamlayan Yavuz Sultan Selim, on gün İstanbul'da kalıp Edirne'ye gelmiştir. O ki, ne Edirne'de doğmuş, ne de burada yetişmişti. Neden burasını tercih etmiştir?

Çünkü, 150 yıllık saltanat merkezi olan Edirne, 65 yıldır başkent olan İstanbul'a oranla daha huzurluydu. Geçmiş İstanbul'un denizleri, tepeleri, ormanları, Boğaz kıyıları birer ilâhı şirdi ama, Türk medeniyeti, henüz orada Edirne'deki kadar kendini bulmamıştı.

İstanbul Sarayburnu'nda Akropolis kalıntıları üstüne inşa edilen Topkapı Sarayı, padişahların ruhlarını Edirne'nin Tunca kıyısındaiki Yeni Saray'ı kadar okşayıyor olmalıdır.

Tunca'nın mavi suları, saray bahçelerinin yüksek ağaçları, çiçek tarhlarıyla Edirne Sarayı, gönül dostu bir kırsal yapıydı.

Kanuni Sultan Süleyman tarafından bazı eklerle büyütilen ve süslenen Edirne

Tunca'nın mavi suları, saray bahçelerinin yüksek ağaçları, çiçek tarhlarıyla Edirne Sarayı, gönül dostu bir kırsal yapıydı.

Saray, onun Avrupa seferlerine çıkarken İlkbahar Ezağılığıyla, sefer dönüşünde Kuzey soğuk ovalarına göre daha sâkin bir dinlenme yeriydi.

Sultan Dördüncü (Avcı) Mehmed'in Edirne sevdâsı, bir bakıma tahttan indirilmesine yol açmıştır. Sultan İbrahim'in üç oğlu, ikisi yıllara ile Yeni Saray'da vefât etmişlerdi: 1691'de Sultan İkinci Süleyman, 1693'de Sultan Dördüncü Mehmed, 1695'de Sultan İkinci Ahmed. Fakat buna rağmen Edirne'de padişah kabri yoktur.

Erzurum halkından olup 18.yüzyıl ortalarında Edirne'de Rum Metropolitleri olarak görev yapan İgnatius Naji Anju, 1760-1761 yıllarında iki kez Edirne Sarayı'nı ziyaret etmiş ve burasıyla ilgili bir broşür yayınlamıştır. Orada şu bilgileri verir:

"...büyük ve kalabalık bir Saray, görülmeye değer köşklere, bahçelere ile, Edirne dışında, nehrin karşı tarafına kurulmuştur. Sarayda taş korulmuş, üzerleri kumun levhalarla örtülmüş kubbeler, kırmızı, beyaz ve yeşil renklerden oluşan somaki direkler,

zarif kasırlar, yaldızlanmış ve hayret verici bir şekilde süslenmiş tahtlar gördüm. Yüksek ve beş katlı bir kuleye çıktım; otuz metre yüksekliğinde vardı. (Metropoliti Gihannüma Kasrı'nı kast etmektedir, bu kule yedi katlıydı.) İçinde demir kapılar ardında hazineler varmış. En üstünde sezik köşeli bir oda var ki, ortasına dört basamaklı çıkılan bir tahta konulmuş. Taht dört direkli bir kubbe altında ve her iki direk arasında birer kapıdan dört kapısı bulunuyor. Bunun çevresinde yine parklıklıklı bir siper var. Kulenin yeşil panjurlu pencerelelerinden Edirne'nin bütün semtleri görünüyör."

18.Yüzyılda burada yaklaşık olarak on bin kişinin barınması, Saray-ı Humâyun'un azameti hakkında fikir veremeye yeterlidir.

Edirne'nin 1929 Rus işgali, halkın sefaletine, bir çok binanın yıkılmasına ve sarayın tahribine yol açmıştır. İşgalciler Namazgâh Odası'nda ve Saray içinde çadırlı ordugâh kurmuşlar, sarayın havrap duvarlarını yerle bir etmişler, Tavuk Ormanı'nın asrılık ağaçlarını yakmışlar. Ruslar şehirden çekilirken Yeni Saray'ın değerli eşyasını, hatâ çinilerini bir kısmını sökerek Edirne kitaplıklarındaki eserlerle birlikte götürmüşlerdir. O işgale bir çok Edirneli şehit terk etmiş, Kaleici semtinde hiç Türk kalmamışlar; buraya işgalcilerin korudukları azınlıklar yerleştirilmişti.

1870-1875 Yılları arasında Sultan Aziz tarafından onarılan, bir çok bölümü yenilenen ve süslemelerle donatılan saray, ne yazık ki daha sonra mahzenleri cephane ve top ambarı olarak kullanıldığından, 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi'nde Rus ordusunun Edirne'ye yaklaşması üzerine Vali Cemil Paşa ile şehrin savunmasını da sorumlu olan Ahmet Evliyâ Paşa'nın kararlarıyla havaya uçurulmuştur. Yangından her nasılla kurtulan sandıkların o zamanki yabancılara eriklenen armağan olarak verildiği, İngilizlerin Karaağaç üzerinde Londra'ya özel bir iznine 105 sandık taşıdıkları ileri sürülürse de, Devlet'in üst düzey bürokratları tarafından paylaşıldığı ya da yabancılara satıldığı söylenir. Saraydan artakalan taş ve mermerler, sökülmüş resmî binaların onarımlarında kullanılmıştır. ■

(*) Selebi, Cennete bir eşemsen adıdır. Osmanlı medeniyetinde ise, sultan birinden ötekine aktığı çok katlı havuzlardan oluşan çeşmelerdir.

ZAMANIN ESKİTEMEDİĞİ 'OLD MOSQUE

Anıtkent'in Anıtsal Yapısı; Eski Cami

Eski Cami, Edirne'nin Osmanlılar'dan günümüze ulaşan özgün yapılarındandır. Yıldırım Beyazıt'ın Ankara Savaşında Timur'a esir düşmesinden sonra şehzadeler arasında başlayan mücadele döneminin eseridir. Eski Cami'nin yapımına, 1403 yılında Emir Süleyman tarafından başlanmış, Musa Çelebi tarafından sürdürülmüş ve Çelebi Sultan Mehmet tarafından 1414 yılında bitirilmiştir. Büyük şehzade Emir Süleyman'ın Osmanlı hazinesini Bursa'dan Edirne'ye taşıyıp tahta çıkmasıyla başlayan bu dönem, üç kardeş arasında 12 yıl süren kanlı bir mücadele dönemidir. Eski Cami'nin temelleri işte bu dönemde Edirne'nin ilk anıtsal yapıları olarak yükselmiştir.

Osmanlı Ulu Camisi

Bu yapı, mimarı olarak Oktay Aslanapa'nın sözleriyle Kahire'den Filibe ve Sofya'ya kadar, Osmanlı İmparatorluğu'nun çeşitli merkezlerinde yapılan paye-ler üzerinde birbirine eşit kubbelere dönük küçük büyük Osmanlı ulu camileri grubuna girer. Bu yapının başka örnekleri, Bursa'daki 20 kubbeli Ulu cami, Filibe'deki Ulu cami, Sofya'da günümüzde milli müze olarak kullanılan cami, Manisa'da Muradîye camileridir. Eski Cami'nin Edirne için taşıdığı önem, Osmanlı Edirne'sinin çekirdeği olmasındır. Bedesteni ve günümüze ulaşmış olan medresesiyle kullıye meydana getiren caminin mimarı Alaattin,

Eski Cami, Edirne'nin Osmanlılar'dan günümüze ulaşan özgün yapılarındandır. Yıldırım Beyazıt'ın Ankara Savaşında Timur'a esir düşmesinden sonra şehzadeler arasında başlayan mücadele döneminin eseridir. Eski Cami'nin Edirne için taşıdığı önem, Osmanlı Edirne'sinin çekirdeği olmasındır.

kalfası Ömer Bin İbrahim'dir.

Yaklaşık 50x50 metre boyutlarındaki cami, dört kare ayak üstünde yükselen eşit büyüklükte dokuz kubbe ile örtülmüştür. Kubbelerin çapı 13 metredir. Orta kubbenin topları mukarnas dolguludur; üzerinde bir de aydınlatma feneri bulunmaktadır. Osmanlı döneminin çok kubbeli yapıları içinde önemli bir yeri vardır. Sultan II. Murat zamanında onarılmış, batı tarafındaki minare bu sırada yapılmıştır. Bu minare iki şerefelidir. Asıl minaresi tek şerefeli olanıdır ve duvar üstüne konulmuştur. Eski caminin minberi de 1399 yılında yapılan Bergama Ulu camii ve 1447 yılında yapılan Edirne

Üç Şerefeli Cami ile birlikte, Osmanlı döneminin günümüze ulaşan üç mermer minberinden biridir. Camide süsleme bakımından en zengin bölüm minberdir. Ayrıca Taçkapı ve son cemaat yeri girişinde mermerdir.

Eski Cami'nin Yazısı

Payelerde ve duvarlarda 18. yüzyıla ait süslü celisi, talik celisi iri yazılar ve Barok kalem işleri ilgi çekicidir. Bu nedenle Edirne'de 'Selimiye'nin yapısı, Üç Şerefeli'nin kapısı, Eski caminin yazısı ünlüdür' diye bir tekerleme vardır. Süleyman Çelebi döneminde yapıma

başlanması nedeniyle başlangıçta Süleymaniye Camii adı verilen Eski Cami, Üç Şerefeli caminin yapımından sonra yaklaşık üçyüz yıl Cami-i Atik adıyla anılmış, daha sonra günümüzdeki adıyla ün yapmıştır.

Hacı Bayram Veli'nin Kürsüsü

Eski caminin yaydığı bu mistik hava, onun söylemlerine daha da zenginlik kazanmaktadır. Bu söylemlerden biri II. Murat tarafından Ankaradan Edirne'ye getirilen Hacı Bayram Veli'ye ilişkindir. Caminin sol tarafında bulunan alşap kürsüsünün Hacı Bayram Veli'nin vaaz ettiği kürsü olduğuna inanılır. Kürsünün üzerinde bulunan bir yazı ile de, bu köşenin Hacı Bayram Veli'nin makamı olduğu belirtilmektedir. Bu kürsü hakkındaki söylence Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde de yer alır. Evliya Çelebi'nin bu söylenceyi şöyle aktarmaktadır: "Bir kimse o kürsiye çıkıp vaaz vermede kadir değildir. Zira erlenr mekandır. Sultan Ahmet Han, Edirne'ye geldiğinde bir fuzul şey kendini göstermek için Hacı Bayram Veli kürsüsüne çıkmak ister. Hüddamları men ederek 'çikmayın sultanım' diye rica ederler. İnatçı herif dılemeyip kürsüye çıkarsa da, Bismillah demeye kadir olmayıp dilsiz, susmuş, hayran kalır durur. Kaç kere söylemek üzere zorlasa da muktedir olmayıp kürsüden iner."

Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde Eski Camiye ilişkin aktarıldıkları sadece bu söylenceyle sınırlı değildir. Seyahatnamede anlatılanlara göre caminin çarşı içinde olduğu için gece gündüz kalabalık bir cemaat vardı. Mıhrap önündeki bahçede hoş sesli kuşların hazin sesleri namaz kılana havla verir, bu bahçedeki lale, sümbül ve erguvanların kokuları camiyi sarardı. Çiçek saksularının cemaat salları arasında yerleştirildiği de Evliya Çelebi'nin anlatılarından öğreniyoruz.

Kılıçlı Hutbe

Eski Cami'nin bir başka özelliği de, tarihçiler tarafından tartışılan bir konu olsa da, Osmanlı padişahlarından II. Ahmet ve II. Mustafa'nın Edirne'de tahta oturup, cümlü törenini izleyen ilk Cuma günü kılıç kuşanmış olmalarıdır. Bu töreni günümüze anımsatmak ve yaşatmak amacıyla imam Cuma ve Bayram namazlarının hutbesinin minbere kılıçla çıkararak verir ve bir eline kılıç alarak dua eder.

Edirne'de Selimiye Camii, Üç Şerefeli Cami ile birlikte oluşan üçgenin bir köşesinde yer alan Eski Cami'nin ağır bir mistik havası vardır. Günümüzde pek çok Edirneli'nin son yolculuğu bu caminin musallata taşında başlamıştır. Bu nedenle beş kubbeden oluşan son cemaat yeri hüznünlü bir ayrılık mekânıdır.

Kabe Taşı

Mıhrabın sağ tarafındaki pencere kenarında kutsal olduğuna inanılan bir taş vardır. Bu taşın Kabe'nin Yemenli bakan Rükniyemani denilen köşesinde getirildiğine inanılır. Kabe Taşı, caminin özel bir ziyaret noktasıdır; bu taşın önderi iki rekât namaz kılınan dualarının kabul edildiğine dair yaygın bir inanç vardır. Kabe Taşı'nın bu söylenceye Rumelî'nin Türkleşmesinde büyük roli bulunan Sarı Saltuk'un esnafevi hayatını anlatan Ebül Hayr Rumî'nin Saltuknâme'sinde rastlıyoruz. Bu eserde anlatıldığına göre, aşırı yağışlar nedeniyle Kabe'den kopan taş parçaları çok uğraşsıla da bir daha yerlerine konulamaz. Bunun üzerine Kabe Emiri rüyasında Peygamber efendimizi görür. Peygamberimiz kendisine bu taşları Kabe'ye koymak için uğraşmamasını o esnada Diyar-ı Rum da "bünayed olunan" bir camii olduğuna ve oraya göndermesi gerektiğini söyler.

Taş parçaları bu rüya üzerine ihtimamla bir kervanla Mekke'den Edirne'ye ve yapılmakta olan Eski Cami'ye getirilir. Caminin mihrabının sağ tarafına konular. O zamana kadar ağır ağır giden cami inşaatı birden sürat kazanır ve en kısa zamanda bitirilir. Bazı kaynaklarda Eski Cami'ye "Diyar-ı Ram'ın Mekkesidir" denmesinin kaynağı da budur. ■

Eski Cami'nin imarı, Osmanlı padişahları II. Ahmed ve II. Mustafa'nın başlattığı geleneği sürdürerek, Cuma ve Bayram namazı hutbelerinde minbera kılıçla çıkarılır.

Mıhrabın sağ tarafında Kabe'den geldiğine inanılan taş, özel bir ziyaret noktasıdır (sağ).

NEHİRLERE VE KÖPRÜLERE AŞIK EDİRNE RESSAMI

Tayyip Yılmaz

Yarım asırdır Edirne'yi konu alan resimler yapan Tayyip Yılmaz, yaşadığı kente sınırlıksız aşık bir sanatçı. Edirne'nin sokakları, meydanları, tarihi eserleri ve en çok da köprüleri, onun dokunuşlarıyla renkleri bürünüyor; onun gözünden, gönlünden yeniden hayat buluyor...

► Yazı-Fotoğraf: Zeki Kar

Bulgaristan'ın Şumnu kasabasında 1930 yılında dünyaya gelen Tayyip Yılmaz, doğduğu toprakları beş yaşında terk ederek Türkiye'ye göçmüştü. Yılmaz, o günlere dair hatıralarını hüzünlü anlatıyor. Ailesiyle birlikte, 15 gün boyunca yürüyerek Istranca Dağları'nı aşmışlar ve Edirne'ye ulaşmışlar. Kaçak

geldikleri için bir ay boyunca sorgulandıktan sonra, Tekirdağ'ın Balabanlı Köyü'ne yerleşmişler.

Çocukluğu Balabanlı köyünde geçen Tayyip Yılmaz, bir tesadüfle girdiği Keprtepe Köy Enstitüsü'ndeki yedi yıllık öğrenim döneminin ardından, Gazi Eğitim Enstitüsü'ne gitmiş, Gazi'yi birincilikle bitirip, Bingöl'ere öğretmen olarak tayin olan Yılmaz, orada hem öğrenciler yetiştirmiş, hem de resim yapmış.

Bingöl'de iki yıl kaldıktan sonra, askerlik görevini yapan Yılmaz, atandığı Malatya Akçadağ Öğretmen Okulu'nda geçirdiği üç yıldan sonra, 1958 yılında, kuruluş çalışmalarını yapan Edirne Öğretmen Okulu'na atanmış. İşte, Tayyip Hoca'nın Edirne aşkı o an başlamış, "Edirne'nin pastoral güzelliği beni büyüledi" diyen Tayyip Yılmaz, o günleri aynı heyecanla anlatıyor. Hatta, 2008'de, Edirne'ye gelişinin 50'inci yılını kutlamak için bir sergi açacağını söylüyor.

Nehirlerin ve köprülerin ressamı

Tayyip Yılmaz, yaşadığı kent sınırlıksız aşık bir insan. Sanatın üretiminin başlıca konusu yaşadığı kent olan sanatçıların o... 50 yılı aşkın sanat yaşamı boyunca çizdiği desenlerin, suluboya ve yağlıboya tablolarının tek konusu Edirne... Sohbet ettimiz, Kaleci'indeki evinin giriş katındaki atölyesi tavana kadar tablolarla dolu. Sokakları, meydanları, tarihi eserleri ve en çok da köprüleri Edirne'nin, renkleri bürünüyor, onun gözünden, gönlünden yeniden hayat buluyor resimlerinde.

Tayyip Yılmaz'ın resimlerinde, Edirne'nin nehir ve köprülerinin özel bir yeri var. Onu çoğu kez, elinde fotoğraf makine-

siyle, bir nehir kıyısında ya da köprüde ışığın peşinde koştururken görürsünüz. Onun resimlerinde, nehirler ve köprüler, bir sanat eserine konu olmanın ötesinde, sevgi, duygu ve fikir yüklü...

O, çevreye, kendi karşı ilgisizliğine, hayratlığın yol açtığı çirkinlikleri fırsatıyla yalıyor...

Böylece, bir misyon üstleniyor Tayyip Yılmaz'ın resimleri. "En büyük tutkum nehir kenarında dolaşmak, su beni cezbediyor. Selimiye'nin suya aksı, tarihi eserlerin aksı, zevrak denen kayıkların hareketi, insanların orada piknik yapmaları beni cezbediyor" diyor. Suların peşinden koştuğunu, doğada güzellikleri aradığını söylüyor Tayyip Yılmaz, nehirlerin Edirne için önemini de şöyle ifade ediyor:

"Sular, bereketi, uygarlığı, kültürü buraya taşıdı. İnsanlar su olduğun için burada yerleşti ve kültürel birikim yarattı. Sular tarımı besliyor, çeltik bunun en büyük örneği. Ancak nehirlerden bugün yeterince yararlanamadığımızı düşünüyorum."

Güzel Sanatlar Galerisini kurdu

Bugün, 77 yaşında olan Tayyip Yılmaz, fırsatını elinden bırakıyor. Eğitimsizliğinin yanı sıra Edirne'nin kültür

"Benim resimlerim Trakya türkülere gibidir. Rahat bakılır, rahat seyredilir. Hangi yörenin olduğu, ne olduğu kolayca anlaşılır"

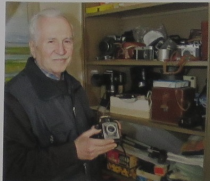
sanat yaşamına da önemli katkılarda bulunuyor. Edirne'de 10 yıldan fazla öğretmenlik yapan Tayyip Yılmaz, 1968 yılında Edirne Devlet Güzel Sanatlar Galerisi'ni kurmuş ve 9 yıl müdürlüğünü sürdürmüştü. Daha sonra, 1977'de kurulan Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde serbest resim ve mimari desen dersleri vermiş. Akademide bir de fotoğraf atölyesi kuran Yılmaz, Trakya Üniversitesi'nin kuruluş çalışmalarında da yer almış. Akademi, üniversite dönüşüne, Mimarlık Fakültesi'nde çalışmalarına devam etmiş.

Bir başka tutku: Kırkpınar

Tayyip Yılmaz, resmin yanı sıra fotoğraf da anılan bir tutku. Fotoğrafa, 1948 yılında Keprtepe'de başlamış. Edirne'nin tarihi ve kültürel dokusunu yansıtan binlerce fotoğrafın bulunduğu arşivi ve 20'den fazla fotoğraf makinesinden oluşan koleksiyonu var. Ama, fotoğraf çalışmalarında Kırkpınar'ın yeri çok özel...

Edirne'ye ilk geldiği yıllardan itibaren,

Aynı zamanda fotoğrafçı da olan Tayyip Yılmaz'ın Kırkpınar fotoğrafının arşivi ile fotoğraf makinesi koleksiyonu var.

Edirne Painter Tayyip Yılmaz

Tayyip Yılmaz who was born in Bulgaria in 1930 immigrated to Turkey when he was five years old. Tayyip Yılmaz who had his childhood in Balabanlı village, entered Gazi Eğitim Enstitüsü (Gazi Education Institute) after his seven years education in Keprtepe Köy Enstitüsü (Keprtepe Village Institute). He was appointed to Edirne Teacher School after he worked as painting teacher in Bingöl and Malatya. Tayyip Hoca's love of Edirne started at that moment.

Tayyip Yılmaz is one of those artists that his main subject of art production is the city he lives in... Only subject of designs, water paints and oil paints that he made during his art life of 50 years is Edirne... Edirne's streets, squares, historical buildings and mostly bridges becomes colourful and alive in his paintings through his eyes and heart.

Tayyip Yılmaz who is 77 years old today still paints. As well as his teaching profession, he made great contribution to Edirne's culture life. In 1968 he founded Edirne State Fine Arts Gallery and was its manager for 9 years. In Architectural and Engineering Academy founded in 1977, he taught free drawing and architectural design studies. He carried his work in Trakya (Trace) University Architectural Faculty.

Yılmaz who is also photographer, has an extensive Kırkpınar photograph archive and camera collection.

ren, Kırkpınar ilgisini çekmiş Tayyip Yılmaz'ın. 1960 yılında Kırkpınar'a girip fotoğraf çekmeye başlamış. "Geleneksel bir spor olduğu için ilgimi çekti" dediği Kırkpınar'la ilgili anlamlarını şöyle anlatıyor Yılmaz:

"Orada çok artistik fotoğraflar çektim. Tabii ki kendim tabi ediyordum. O yıllara göre çok orijinal, ontantik fotoğraflar oldu. Onları biriktirdim, sonra kitap olarak düzenledim. Şimdi çekilen o fotoğraflar tarihi nitelik kazandı. Ayrıca, çok eski pehlivanlara ait derlemeler yapıp, albüm hazırladım. Cumhuriyet öncesine ait, Viyana'da renklendirilmiş pehlivan fotoğrafları var. 1890-98 yıllarında Koca Yusuf'la, Adalı Halil'le, Kurtdereliler ve pek çok pehlivana ait fotoğraflar."

Edirne'ye, nehirlere ve köprülere sevdalı Tayyip Yılmaz'ın, kendi sanatına ilişkin düşünceleri ise oldukça ilçak gönüllü. Birçok ressamın günümüzde arayış içinde olduğunu dile getiren Yılmaz, yeni arayışları sevdiğini ifade ediyor, ama, "Benim resimlerim Trakya türkülere gibidir. Rahat bakılır, rahat seyredilir. Hangi yörenin olduğu, ne olduğu kolayca anlaşılır" diyor. ■

Tarihin Peşinde, Suyun İzinde

Trakya, özellikle de Edirne, genellikle tarım arazisi ile kaplı olsa da doğada zaman geçirmeye karar verdiğimizde bize çeşitli alternatifler sunabilecek özelliklere sahip... Hele turumuzu tarihle de birleştirirsek, bir taşla iki kuş vurmuş oluruz.

► Yazar: **Bülent Bacı**

Edirne Doğa Sporları Kulübü
(EDOSK) Başkanı

Fotoğraflar: M. Müsebbih Ergin
Kaya Zeybekoğlu

Yedigözü Kemerli

Traklardan bugüne tarihi olaylara tanıklık eden Edirne'nin, sadece şehir merkezi değil, köyleri, meraları, doğal alanları da zengin bir kültür ve tarih birikimiyle doludur. Siz de bir hafta sonunuz doğaya ve tarlı yürüyüşüyle değerlendirebilir, geçmişin mirasına yolculuk yaparken, doğada keyifle zaman geçirebilirsiniz.

Çocuk ve gençlerimiz, küresel isim haberleri ile kafalarının karıştığı, tüketim toplumunun örneklerini sergilediği ve 'piyasa mekanları' diye tabir edilen yerlerin dışında olmayı istemediği bir zamanda yaşıyoruz. Özellikle günümüzde, gençlere doğayı sevdirmeye ve doğada zaman geçirmeye teşvik etmede, kuşkusuz anne ve babalarla, eğitimcilerle daha çok görev düşüyor...

Doğaya Yolculuk...

Edirne'de doğa ve tarih severlere önerileceğimiz birçok tarih- doğa veya doğa parkurları var:

1.Lalapaşada, Doğan köyde Dolmenleri ziyarette başlayan; Bekçi Tepe-Kara Tepe-Ayak Baba Tepesini Kapsayan 'Üç Tepe Parkuru'.

2.Batu İstrancalar; Kalkansöğüt-Bakacak-Vaysal Menhirleri ve Bakacakköyü Tepe kapsayan yürüyüşü.

3.Sinanköy Kalesi Mağaraları'nı kapsayan yürüyüş yolu .

4.Lalapaşa Su Kemerleri izinde Küçükdöllük-Hıdırağa.

5.Sülüğü Baraj Gölü ve çevresi (Ömeroba-Sülüğü Barajı)

6.Avarız Gölüba-Eğribük Doğal Alanı

7.Tunca Nehri ile beraber, Sukacağı-Kovan Kaya ve Saksagan Köyleri

8.Havsa Şerbetar-Azatlı arasındaki, köylülerin tarihi İpekolu kalıntısı olarak gösterdikleri, taş döşeme yollar.

9.Uzunköprü Altınayaz Barajı ve çevresi

10.Meric Nasuhbey-Umurca Korusu

11.Keşan Kuru Dağları

12.Gökçetepe Doğa Yürüyüşü Parkurları

13.Enez Gala Gölü Milli Parkı ve Pamuk Gölü

14.Hisar Dağı ve çevresi yürüyüş rotaları.

Bizim burada kaleme alamadığımız, bilmediğimiz yerler de mutlaka vardır. Ayrıca bu rotaları çeşitlendirmek de mümkündür. Bu mekanların çoğunu ya da başka rotaları, bir başka spor dalı olan bisikletle de gezmek hoş olabilir.

Siz de bir gününüzü ayırarak, tarihsel-kültürel mirasımızın yoğun bir birikimini barındıran bu coğrafyaya bir göz atabilir, bilgilerinin, iklim değişikliği ve çevre felaketlerine dikkat çektiği bir dönemde, doğayı koruma bilincine katkıda bulunabilirsiniz.

Küçükdöllük Köyü'nde...

Biz, grubumuzun, bir pazar günü su kemerlerine yaptığımız gezin, neşeli ve keyifli anlarını sizinle paylaşmak istedik. Gezimize, Lalapaşada dolmenlerin bulunduğu köylerden birinin kahvesinde çay içerek başladık. Halk arasında 'Balcan Köyleri' diye bilinen kuzeydeki bu köylerde, doğa yürüyüşü için elverişli patikalar ve traktör yolları var. Arabayla ulaştığımız Küçükdöllük Köyü'nde, köy kahvesinde çay içip, köylülerle sohbet

ettik. Köylerde genellikle, karşılaştığımız 'defneci' muamelesini kırmak için, yaptığımız sohbet, kendimizi tanıtmaya ve mesleklerimizi belirtmeye özen gösterdik. Sohbetin ardından, Küçükdöllük Köyü'nün hemen kuzey doğusundaki traktör yolunu takip ederek, su kemeri kalıntılarına ulaştık...

Suyun izinde...

Pravadi Deresi -Taşlı Müsellim kaynaklarından gelen ve ona daha sonra eklenen diğer kaynaklarla birleşip, Edirne'ye su taşıyan sistemin yapıtaşlarıydı bu kemerler. Kurtkemer Deresi üzerindeki, Kurt Kemerini inceledik biz de tarihi bilgilerimizi gözden geçirdik. Kemerleri, dereciklerin yataklarındaki sarmaşık ve diğer dikenli bitkilerden bulduğumuz yollardan geçerek incelemeye çıktık. Traktör yollarından, köylülerin Kapankaya Deresi olarak adlandırdıkları, dikenli, sarmaşıklı meşe ağaçlarının olduğu dere yatağından, yolunuzu devam ettirir. Su yolu, zaman zaman toprağın altında tü-

nellere karışıyordu, biz de bir sonraki su yolunu bulana kadar arayışımıza devam ediyorduk. İlgimiz dere yatağına yöneldi, etraf tarla ve meralardan oluşmuştu, çevrede pek fazla sık ağaçlık yoktu ama araziyi derinlemesine yaran bu doğal oluşum çok ilginçti.

İlginçlik, bu kadar dar bir alanda, ağaç başına düşen kuş yuvalarının fazlalığından kaynaklanıyordu. Tarımın ağaç bırakmadığı arazide, kuşlar dar alana sıkışık kaldıkları için doğal bir kuş bahçesi yaratmıştı adeta... Atıştıran karnı sessizliğinde, bir taşın ve tilkiyle karşılaşmamız günümüzü daha da heyecanlı kıldı.

Bu kısa doğa ve tarih turumuzun son kısmında, Hıdırağa Köyü sirtlarında, muhteşem bir manzara oluşturan Yedigözü Kemerli şarladı bizi.

Kemerli uzaktan uzun uzun seyrettikten sonra, daha yakından incelemek için dere yatağına altına kadar yürüdük. Kesme taşlardan inşa edilmiş ve üzeri hañ meşilli semender çatı şeklindeki görünüşüyle, Mimar Sinan'ın bu muhteşem eserini görmek tüm yorgunluğumuzu aldı... İnsan emeginin, suyun önemini ve gücünü yönlendiren başarısını gözlemledik bizi.

Doğa ve tarihe yaptığımız bir günlük yolculuğumuz Hıdırağa Köyü'nde verdiğimiz çay molayışa tamlamalıdır. Doğanın kucağında, tarihle iç içe olmanın mutluluğu, gezici katlanlarının tümünün gözlerinden okunuyordu...

Yedigözü Kemerli:

Kanunî'nin eşi Haseki Hürrem Sultan tarafından 1530 yılında Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Hıdırağa köyü yakınındadır. Kesme taştan inşa edilmiş, sivri kemerlidir. Kemer yükseklikleri birbirinden farklı, üzeri semender çatı örtü sistemine örülmüştür, içi başında havalandırma bacaları vardır. ■

History-Nature Excursions in Edirne

Edirne which witnessed historical events from Traks up today is full of rich culture and historical places not only in the city center but also in its villages, countryside, nature areas. Especially today, we have more duty to encourage the youth to spend more time in the nature and to emphasize the importance of it.

There are many history-nature or nature routes that we can recommend in Edirne for nature and history lovers:

1.In Lalapaşa, starting a visit to Dolmenis in Doğan köyü, covering 'Üç Tepe route' (Three hills), Bekçi Tepe-Kara Tepe-Ayak Baba Tepe.

2.West İstranca; trekking covering Kalkansöğüt-Bakacak-Vaysal Menhirleri and Bakacakköyü Tepe.

3.Trekking route covering Sinanköy Castle Caves.

4.Lalapaşa Aquaducts and Küçükdöllük-Hıdırağa. 5.Sülüğü Dam Lake and surrounding (Ömeroba-Sülüğü Dam)

6.Avarız Gölüba-Eğribük Doğal Area

7.Tunca River and, Sukacağı-Kovan Kaya and Saksagan Villages

8.Between Havsa Şerbetar-Azatlı, stoned roads shown by villagers as historical Sil Road ruins.

9.Uzunköprü Altınayaz Dam and surroundings

10.Meric Nasuhbey-Umurca Woods

11.Keşan Kuru Mountainis

12.Gökçetepe Nature walk routes

13.Enez Gala Lake National Park and Pamuk Lake

14.Hisar Mountain and surrounding trekking routes.

To make more varieties of those routes are also possible. It may be very enjoyable to travel those routes or other locations also by bicycle.

Şehit Ressam Hasan Rıza

1858 yılında İstanbul Üsküdar'da doğdu. Resime ilgisi ortaokulda başladı ve Bahriye Mektebi'nde sürdü. 1877-78 Osmanlı Rus savaşı'nda son sınıf öğrencisi olduğu halde gönüllü olarak askere yazıldı. Rus sınırında savaş ressamı İtalyan gazetecinin muhafızlığı ile görevlendirilen Hasan Rıza, onun sanatından etkilendi.

Savaştan ardından, dostluğunu kazandığı İtalyan ressamın katkısıyla resim eğitimi için İtalya'ya gitti. Yurda döndüğünde atölyesini Edirne Karağaça'ta kurdu. Hasan Rıza, ağırlıklı olarak Osmanlı tarihini konu alan resimler yaptı.

Edirne'nin Bulgar işgaline uğradığı 26 Mart 1913 günü, tablolarını kırtarmak için Karağaça'taki atölyesine giderken şehit edildi. Hasan Rıza'nın resimlerinin bir kısmı Edirne Belediyesi'nde diğerleri, İstanbul Harbiye Askeri Müzesi, Deniz Müzesi, Resim ve Heykel Müzesi ile özel koleksiyonlarda bulunmaktadır.

Şehit Ressam Hasan Rıza'nın Jandarma Şehitliği'ndeki Hatıra Taşı ve simgesel mezarı. Hasan Rıza Bey, Edirne'de Hamidiye Mektebi'nde resim dersinde (altta).

ORION'A BAHAR GELDİ

www.orionavm.com.tr

0282 673 33 14

ORION
alışveriş merkezi

OMURTAK CAD. BÖLGE TRAFİK KARŞISI ÇORLU / TEKİRDAĞ email: orion@orionavm.com.tr

